

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. március 16.
(OR. en)

7222/18

**Intézményközi referenciaszám:
2018/0044 (COD)**

JUSTCIV 63
ECOFIN 256
EJUSTICE 16
COMPET 165
CODEC 403
IA 71

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2018. március 12.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2018) 96 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2018) 96 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2018) 96 final

Brüsszel, 2018.3.12.
COM(2018) 96 final

2018/0044 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

**a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó
jogról**

{SWD(2018) 52 final} - {SWD(2018) 53 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A Bizottság számára prioritást jelent az Unió gazdaságának további erősítése, valamint a beruházások ösztönzése a munkahelyteremtés és a fenntartható növekedés előmozdítása érdekében. E célkitűzés eléréséhez erőteljesebb, mélyebb és integráltabb tőkepiacokra van szükség. A hatékony és biztonságos kereskedés utáni infrastruktúrák az ilyen jól működő tőkepiacok kulcsfontosságú elemei. A tőkepiaci unió megteremtéséről szóló, 2015. évi cselekvési tervet (a továbbiakban: a tőkepiaci unió cselekvési terve) nyomon követve 2017. májusban a féléves bizottsági értékelés meghatározta azokat a fennmaradó intézkedéseket, amelyeket meg kell hozni a tőkepiaci unió 2019-ig történő megteremtéséhez azzal a célkitűzéssel, hogy megszüntessék a határon átnyúló beruházások előtt álló akadályokat és csökkentsék a finanszírozási költségeket. A tőkepiaci unió kiteljesítése sürgős prioritás.

A tőkepiaci unió cselekvési terve és a féléves felülvizsgálat keretében a Bizottság az értékpapírok tulajdonjogára és a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos célzott intézkedéseket jelentett be az értékpapírokkal és követelésekkel végzett határon átnyúló ügyleteket övező jogbizonytalanság csökkentése érdekében. E javaslat, valamint az értékpapírokkal végzett ügyletek tulajdonjogi hatásaira alkalmazandó jogról szóló egyidejűleg előterjesztett közlemény¹ e kötelezettségvállalást valósítja meg. A határon átnyúló engedményezés harmadik felekre kifejtett tulajdonjogi hatásairól szóló jogalkotási javaslatot kísérő közlemény tisztázza, hogy mi a Bizottság álláspontja a meglévő uniós vívmányoknak az értékpapír ügyletek tulajdonjogi hatásaira alkalmazandó joggal kapcsolatos fontos elemei tekintetében. E jogalkotási javaslat nem érinti a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelv², az elszámolások véglegességéről szóló irányelv³, a felszámolási irányelv⁴ és a kibocsátásforgalmi-jegyzékekre vonatkozó rendelet⁵ által szabályozott kérdéseket⁶.

E javaslat általános célkitűzése, hogy – a tőkepiaci unió cselekvési tervének céljaival összhangban – előmozdítsa az EU-n belüli határon átnyúló beruházásokat, és ezáltal megkönnyítse a vállalatok, köztük a kkv-k, és a fogyasztók forráshoz jutását. E javaslat egyedi célkitűzése, hogy uniós szintű, egységes kollíziós szabályok elfogadása révén

¹ COM (2018) 89.

² Az Európai Parlament és a Tanács 2002/47/EK irányelve (2002. június 6.) a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról (HL L 168., 2002.6.27., 43. o.)

³ Az Európai Parlament és a Tanács 98/26/EK irányelve (1998. május 19.) a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben az elszámolások véglegességéről (HL L 166., 1998.6.11., 45. o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/24/EK irányelve (2001. április 4.) a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról (HL L 125., 2001.5.5., 15. o.).

⁵ A Bizottság 389/2013/EU rendelete (2013. május 2.) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint a 280/2004/EK és a 406/2009/EK európai parlamenti és tanácsi határozat szerinti uniós kibocsátási egység-forgalmi jegyzék létrehozásáról, továbbá a 920/2010/EU és az 1193/2011/EU bizottsági rendelet hatályaon kívül helyezéséről (HL L 122., 2013.5.3., 1. o.).

⁶ Lásd a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdését, az elszámolások véglegességéről szóló irányelv 9. cikkének (2) bekezdését, valamint a felszámolási irányelv 24. cikkét. Míg a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelv és az elszámolások véglegességéről szóló irányelv a dematerializált értékpapírokat érinti, a felszámolási irányelv olyan eszközöket említ, amelyek létezésének vagy átruházásának előfeltétele, hogy nyilvántartsák azokat egy nyilvántartásban, számlán vagy központi letéti rendszerben.

jogbiztonságot teremtsen, és így elősegítse a követelésekkel végzett határon átnyúló ügyletek bővülését.

Ugyanis a követelésekkel és értékpapírokkal végzett határon átnyúló ügyletek bővüléséhez alapvetően fontos, hogy egyértelmű és kiszámítható legyen, mely ország joga alkalmazandó annak eldöntésére, hogy kinek a tulajdonában van egy adott követelés vagy értékpapír. Ha jogbizonytalanság uralkodik azzal kapcsolatosan, hogy melyik nemzeti jog határozza meg egy adott vagyoni eszköz tulajdonjogát egy határon átnyúló ügyletet követően, akkor az, hogy az adott határon átnyúló ügylet keletkezteti-e az elvárt jogcímet vagy nem, attól függ, hogy mely tagállam bíróságai vagy hatóságai vizsgálják a követelés vagy értékpapír tulajdonjogával kapcsolatos jogvitát. Fizetéseképtelenség esetén, ha a határon átnyúló ügyletből eredő jogok tulajdonlásának és érvényesíthetőségének kérdése bírósági vizsgálat tárgyát képezi, a jogbizonytalanságból fakadó jogi kockázatok nem várt veszteségeket eredményezhetnek.

Az e javaslatban megállapított egységes szabályok kijelölik azt a nemzeti jogot, amelynek meg kell határoznia a követelés tulajdonjogát annak határon átnyúló engedményezését követően, és ezáltal megszüntetik a jogi kockázatot és annak esetleges rendszerszintű következményeit. A jogbiztonság megteremtése elősegíti a határon átnyúló beruházásokat, az olcsóbb hitelhez jutást és a piaci integrációt.

A követelések engedményezése olyan mechanizmus, amelyet a vállalatok – a faktoráláshoz és a biztosítékkal történő fedezéshez hasonlóan – a likviditás biztosításához és hitelhez jutás céljából használnak, valamint a bankok és a vállalatok – az értékpapírosításhoz hasonlóan – tőkefelhasználásuk optimalizálása érdekében alkalmaznak.

A faktorálás alapvető likviditási forrás sok cég számára. A faktorálás során egy vállalat (az engedményező, leggyakrabban kkv) a követelését kedvezményes áron a faktorra (az engedményes, gyakran bank) ruházza át (értékesíti), és ezzel az eszközzel az engedményező azonnal pénzhez jut. A faktor beszedi a számlákért fizetendő összeget és elfogadja a rossz adósságok kockázatát. A faktorálást használók többsége kkv: közülük a kisvállalatok 76 %-ot, a középvállalatok 11 %-ot, a nagyvállalatok pedig 13 %-ot tesznek ki. Az iparág tehát a gazdasági növekedés alapjának tekinti a kkv-k részére történő faktorálást, mivel a kkv-k számára nagyobb nehézséget okozhat, hogy hagyományos hitelezés útján jussanak forrásokhoz⁷. Európa világszerte a legnagyobb faktorálási piaccal rendelkező régió, amely a világpiac 66 %-át teszi ki⁸.

A faktorálás példái

C kkv-nak azonnal pénzre van szüksége, hogy kifizesse a beszállítóit. A ügyfeleinek kiállított számlák kifizetése csak három hónap múlva válik esedékessé. C kkv (engedményező) úgy dönt, hogy kedvezményes áron engedményezi (értékesíti) a számláit B bank faktornak (engedményes), hogy haladéktalanul pénzhez jusson B-től. A kedvezményes ár, amelyen C kkv értékesíti számláit B-nek, B díjainak és jutalékának felel meg.

⁷ Factoring and Commercial Finance: A Whitepaper, (Faktorálás és kereskedelmi finanszírozás: fehér könyv), 20. o., az EU Federation for the Factoring and Commercial Finance Industry (A faktorálási és kereskedelmi finanszírozási iparág uniós szövetsége) kiadványa.

⁸ Az európai régióban a faktorálás összege 2015-ben 1,566 milliárd EUR-t tett ki. A legnagyobb európai piacok a brit, francia, német, olasz és spanyol piac. A faktorálás globális piaca 2015-ben 2,373 milliárd EUR volt. Forrás: Factors Chain International FCI.

A biztosítékkal történő fedezés során követelések, például bankszámlán jóváírt pénz (amikor az ügyfél a hitelező és a bank az adós) vagy hitelkövetelés (vagyis bankhitel) pénzügyi biztosítékként használható egy hitelmegállapodás biztosításához (például a fogyasztó a bankszámláján jóváírt pénzt fedezetként használhatja ahhoz, hogy hitelt kapjon, a bank pedig a hitelkövetelést használhatja fedezetként a hitelhez jutáshoz). A hitelkövetelések biztosítékként való felhasználása rendkívül fontos a pénzügyi ágazat számára. Az eurórendszer⁹ refinanszírozási műveleteinek mintegy 22 %-át hitelkövetelések felhasználásával biztosítják¹⁰.

A biztosítékkal történő fedezés példái

Egy C kkv (engedményező) hitelt szeretne felvenni A banktól (engedményes), hogy nagyobb raktárépületet építsen, fedezetként (vagy biztosítékként) használva az ügyfeleivel szembeni követeléseit. Ha C kkv csődbe megy és nem tudja visszafizetni a hitelt, A bank (a biztosíték elfogadója) C kkv ügyfeleivel szembeni követeléseinek érvényesítésével tudja behajtani annak adósságát.

Az értékpapírosítás lehetővé teszi, hogy a „kezdeményezőnek” nevezett engedményező (például egy vállalat vagy bank) úgy refinanszírozza egy sor követelését (például gépjármű-kölcsönzések, hitelkártya-követelések, jelzáloghitel részletfizetések), hogy egy „különleges célú gazdasági egységre” engedményezi azokat. A különleges célú gazdasági egység (engedményes) ezt követően hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat (például kötvényeket) bocsát ki a tőkepiacokon, amelyek a szóban forgó követelésekből származó bevételt tükrözik. Amikor az alapul szolgáló követelések alapján kifizetések történnek, a különleges célú gazdasági egység arra használja a hozzá beérkező bevételt, hogy az értékpapírok után kifizetéseket teljesítsen a befektetők számára. Az értékpapírosítás csökkentheti a finanszírozás költségét, mivel a különleges célú gazdasági egység úgy épül fel, hogy nem válhat fizetéseképtelenné. A vállalatok számára az értékpapírosítás a bankhiteleknel alacsonyabb költséggel biztosíthatja a hitelhez jutást. A bankok számára az értékpapírosítás módot jelent eszközeik megfelelőbb felhasználására és mérlegük felszabadítására, hogy bővíthessék a gazdaságba irányuló hiteláramlást¹¹. A tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési terv keretében az Unió a biztonságos és likvid értékpapírosítási piac előmozdítására irányuló jogszabályokat fogadott el. E szabályok célja az EU-n belüli biztonságos értékpapírosítási piac helyreállítása azáltal, hogy elkülönítik az egyszerű, átlátható és egységesített értékpapírosítási termékeket a kevésbé átlátható és költségesebb termékektől. Az értékpapírosítás valamennyi típusa esetén alapvetően fontos a jogbiztonság abban a tekintetben, hogy kinek a tulajdonában van az engedményezett követelés.

⁹ Az eurórendszer az Európai Központi Bankból, és az eurót használó tagállamok nemzeti központi bankjaiból áll.

¹⁰ Az eurórendszer refinanszírozási műveleteinek mintegy 22 %-át hitelkövetelésekkel biztosítják, amelyek összege 2017 második negyedévében körülbelül 380 milliárd EUR-t tett ki, ebből 100 milliárd EUR volt határon át mobilizált hitelkövetelés. Az eurórendszer 2017. június végéig összességében véve mintegy 450 milliárd EUR összegű határon átnyúló biztosítékot mobilizált.

¹¹ Az értékpapírosítási kibocsátás piaci volumene 2016-ban 237,6 milliárd EUR-t tett ki, és 2016 végén 1,27 billió EUR volt az esedékes kintlévőségek összege – Európai Pénzügyi Piaci Szövetség (AFME), Az értékpapírosításról szóló 2016. negyedik negyedévi jelentés.

Az értékpapírosítás példája

C mint kiterjedt kiskereskedelmi hálózat (engedményező) átruházza az ügyfelei belső hitelkártyáinak használatából eredő követeléseit A különleges célú gazdasági egységre (engedményes)¹². Ezután A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat bocsát ki befektetők részére a tőkepiacokon. E hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat az A-ra engedményezett hitelkártya-követelésekből eredő jövedelem biztosítja. Amikor e követelések alapján fizetéseket eszközölnek, A e hozzá beérkező jövedelmet használja arra, hogy kifizetéseket teljesítsen a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok alapján.

Miért fontos a jogbiztonság?

Az engedményezett követelésre vonatkozó jogcím megszerzésének biztosítása fontos az engedményes (például egy faktor, a biztosíték elfogadója vagy kezdeményező) számára, mivel harmadik felek is igényt tarthatnak az ugyanazon követelésre vonatkozó jogcímre. Ez elsőbbségi összeütközéshez, vagyis olyan helyzethez vezethet, amikor el kell dönteni, hogy két jog közül melyik – az engedményes joga vagy a versengő érdekelt fél joga – élvez elsőbbséget. A követelés(ek) engedményese és egy harmadik fél közötti elsőbbségi összeütközés lényegében véve az alábbi két helyzetből eredhet:

- ha az engedményező kétszer ruházta át (véletlenül vagy sem) a követelést különböző engedményesekre, a második engedményes jogcímre tarthat igényt ugyanazon követelés felett. A követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jog megoldja majd az ugyanazon követelés két engedményese közötti elsőbbségi összeütközést;
- abban az esetben, ha az engedményező fizetéseképtelenné válik, az engedményező hitelezői tudni szeretnék, hogy az engedményezett követelés részét képezi-e még a csődvagyonnak vagy sem, vagyis hogy az engedményezés ténylegesen megtörtént-e, és így az engedményes jogcímét szerzett-e a követelés felett. A követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jog megoldja majd az engedményes és az engedményező hitelezői közötti elsőbbségi összeütközést.

A követelések tisztán belföldi engedményezései esetén egyértelmű, hogy a nemzeti anyagi jog határozza meg a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett (vagy tulajdonjogi) hatásait, vagyis azt, hogy az engedményesnek milyen követelményeknek kell megfelelnie ahhoz, hogy jogcímét szerezzon az engedményezett követelések felett abban az esetben, ha elsőbbségi összeütközés merül fel. Határon átnyúló helyzetben azonban akár több nemzeti jog is alkalmazandó lehet, és az engedményeseknek tisztán kell látniuk, hogy mely jogszabályokat kell betartaniuk ahhoz, hogy jogcímét szerezzenek az engedményezett követelések felett.

Jogi kockázat

Az alkalmazandó jogot, vagyis az adott, határokon átnyúló vonatkozással rendelkező helyzetben alkalmazandó nemzeti jogot a kollíziós szabályok határozzák meg. Egységes uniós

¹² Ez a példa az UNCITRAL Legislative Guide on Secured Transactions (az Egyesült Nemzetek Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottságának a biztosított ügyletekről szóló jogi kézikönyve) 16–17. oldalán szereplő illusztráció átvétele.

kollíziós szabályok hiányában a nemzeti kollíziós szabályok határozzák meg az alkalmazandó jogot.

A követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó kollíziós szabályokat jelenleg tagállami szinten állapítják meg. A tagállami kollíziós szabályok nem következetesek, mivel az alkalmazandó jog meghatározására vonatkozó, eltérő kapcsoló elvre épülnek: például a spanyolországi és lengyelországi kollíziós szabályok az engedményezett követelés jogán alapulnak, a belgiumi és franciaországi kollíziós szabályok az engedményező szokásos tartózkodási helyének jogán alapulnak, továbbá a hollandiai kollíziós szabályok az átruházási szerződés jogán alapulnak. A nemzeti kollíziós szabályok emellett nem egyértelműek, különösen akkor, ha nem jogszabályban állapítják meg azokat.

A tagállami kollíziós szabályok következetlensége azt jelenti, hogy a tagállamok eltérő országok jogát jelölhetik ki a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira irányadó jogként. A harmadik felekre kifejtett hatásokra vonatkozó nemzeti joggal kapcsolatos jogbiztonság hiánya olyan jogi kockázatot támaszt a határon átnyúló engedményezések esetében, amely a belföldi engedményezések esetében nem létezik. E jogi kockázattal szembesülve az engedményes az alábbi három különféle módon reagálhat:

- i. ha az engedményes nincs tisztában a jogi kockázattal vagy úgy dönt, hogy figyelmen kívül hagyja azt, végül nem várt pénzügyi veszteség érheti, ha elsőbbségi összeütközés merül fel és elveszti a jogcímét az engedményezett követelések felett. A követelések határon átnyúló engedményezését követő tulajdonlását övező jogbizonytalanságból származó jogi kockázat a 2008-as pénzügyi válság során bukkant fel, például a Lehman Brothers International (Europe) összeomlásakor, amely vonatkozásban az eszközök jogszerű tulajdonjogával kapcsolatos vizsgálat még napjainkban is folyamatban van¹³. A követelések tulajdonjogával kapcsolatos bizonytalanság tehát dominóhatást fejthet ki, valamint elmélyítheti és elnyújthatja a pénzügyi válság hatását;
- ii. ha az engedményes úgy dönt, hogy azon nemzeti jogszabályokkal kapcsolatos konkrét jogi tanácsadást vesz igénybe, amelyek esetleg alkalmazandók lehetnek a határon átnyúló engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira és teljesíti az összes ilyen jogszabály követelményeit, hogy biztosítsa az engedményezett követelések feletti jogcímét, akkor 25–60 %-kal¹⁴ magasabb tranzakciós költséget fog viselni annál, mint amit belföldi engedményezések esetén kellene viselnie;
- iii. ha a jogi kockázat elriasztja az engedményest, aki úgy dönt, hogy elkerüli azt, az engedményes elmulaszthatja üzleti lehetőségeket és csökkenhet a piaci integráció. Mivel a határon átnyúló engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira jelenleg nem vonatkoznak közös kollíziós szabályok, a követelések engedményezése főként nemzeti alapon, nem pedig

¹³ A Lehman Brothers International Europe (LBIE) közös felszámoló, *Tizenötödik előrehaladási jelentés*, 2016.4.12. Lásd: <http://www.pwc.co.uk/services/business-recovery/administrations/lehman/lehman-brothers-international-europe-in-administration-joint-administrators-15th-progress-report-12-april-2016.html>

¹⁴ Lásd a nyilvános konzultáció 23. kérdésére az EU Federation for the Factoring and Commercial Finance Industry (A faktoralási és kereskedelmi finanszírozási iparág uniós szövetsége); a Francia Bankszövetség (Franciaország); az Asset Based Finance Association Limited (ABFA) (Egyesült Királyság) által adott válaszokat.

határon átnyúló szinten történik: például a faktorálás meghatározó típusa a belföldi, ami 2016-ban a teljes forgalom mintegy 78 %-át tette ki¹⁵.

Ha az engedményes úgy dönt, hogy megvalósítja az engedményezést, a tagállamok kollíziós szabályai közötti összhang hiánya azt jelenti, hogy a követelések határon átnyúló engedményezését követő tulajdonlását érintő elsőbbségi összeütközés kimenetele attól függ, hogy a jogvitát vizsgáló tagállami bíróság vagy hatóság mely nemzeti jogot alkalmazza. Az alkalmazott nemzeti jogtól függ, hogy a határon átnyúló engedményezés biztosíthatja-e az elvárt jogcímet az érdekelt feleknek, vagy sem.

Az egységes szabályok hozzáadott értéke

Jelenleg egységes uniós kollíziós szabályok határozzák meg a követelésekkel és értékpapírokkal végzett ügyletekkel kapcsolatos *szerződéses kötelezettségekre* alkalmazandó jogot. Mindenekelőtt a Róma I. rendelet¹⁶ határozza meg a követelésengedményezés felei (az engedményező és az engedményes, valamint az engedményes és az adós) közötti, valamint a hitelező/engedményező és az adós közötti szerződéses jogviszonyra alkalmazandó jogot. A Róma I. rendelet határozza meg továbbá az értékpapír-ügyletek során az eladó és a vevő közötti szerződéses jogviszonyra alkalmazandó jogot.

Egységes uniós kollíziós szabályok határozzák meg a dematerializált értékpapírokkal és azon eszközökkel végzett ügyletek *tulajdonjogi hatásaira* alkalmazandó jogot, amelyek létezésének vagy átruházásának előfeltétele, hogy nyilvántartsák azokat egy, három irányelvben, nevezetesen a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelvben, az elszámolások véglegességéről szóló irányelvben és a felszámolási irányelvben szereplő nyilvántartásban, számlán vagy központi letéti rendszerben. Ugyanakkor nem került sor egységes uniós kollíziós szabályok elfogadására a követelések engedményezésének tulajdonjogi hatásaira alkalmazandó jog tekintetében. Ez a rendeletjavaslat e hiányosság megszüntetésére irányul.

A rendeletjavaslatban megállapított közös kollíziós szabályok főszabályként előírják, hogy az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga szabályozza a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait. A rendeletjavaslat ugyanakkor kivételeket is megállapít, amelyek alapján egyes engedményezések az engedményezett követelés joga alá tartoznak, ha a főszabály nem lenne megfelelő, továbbá az alkalmazandó jog megválasztását is lehetővé teszi az értékpapírosítási piac bővítésére irányuló értékpapírosítások esetében.

A követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó, uniós szintű egységes kollíziós szabályok elfogadása jelentős hozzáadott értéket nyújt a pénzügyi piacok számára.

Először is, az egységes szabályok által teremtett jogbiztonság lehetővé teszi, hogy az engedményeseknek csak egy nemzeti jog követelményeit kelljen teljesíteniük az engedményezett követelések feletti jogcím megszerzésének biztosításához. E jogbiztonság megszünteti a váratlan veszteségekkel és az esetleges dominóhatással, a megnövekedett ügyleti költségekkel, az elmulasztott üzleti lehetőségekkel és a korlátozott piaci integrációval kapcsolatos, a követelések határon átnyúló engedményezéseivel összefüggő jelenlegi jogi

¹⁵ EU Federation for the Factoring and Commercial Finance Industry (A faktorálási és kereskedelmi finanszírozási iparág uniós szövetsége) – EUF Évkönyv, 2016-2017, 13. o.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 593/2008/EK rendelete (2008. június 17.) a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról (Róma I.) (HL L 177., 2008.7.4., 6. o.).

kockázatot. A különösen az értékpapírosítás esetében megállapított egységes kollíziós szabályok elismerik a nagy piaci szereplők azon gyakorlatát, hogy az engedményezett követelés jogát alkalmazzák a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira, ugyanakkor e szabályok arra törekszenek, hogy lehetővé tegyék a kisebb piaci szereplők értékpapírosítási piacra lépését vagy ottani jelenlétük megerősítését azáltal, hogy az engedményező szokásos tartózkodási helyének jogát rendelik alkalmazni a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira. Az értékpapírosításra alkalmazandó kollíziós szabályok rugalmassága megkönnyíti majd az értékpapírosítási piac újonnan belépő piaci szereplőkkel történő bővítését és új üzleti lehetőségek kialakítását.

Másrészt a tagállami kollíziós szabályok egységessége biztosítani fogja, hogy ugyanaz a nemzeti jog legyen alkalmazandó az engedményes és a rivális érdekelt fél között felmerülő bármely elsőbbségi összeütközés feloldására, függetlenül attól, hogy mely tagállam bírósága vagy hatósága vizsgálja a jogvitát.

A jogbiztonság megteremtése ilyen módon elősegíti a határon átnyúló beruházásokat, ami e rendeletjavaslat végső célja a tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési tervnek megfelelően.

Mi a követelés?

A követelés a hitelező adóssal szembeni joga egy pénzösszeg (például kintlévőségek) megfizetése vagy kötelezettség (például a származtatott ügyletek alapeszközei szerinti teljesítési kötelezettség) teljesítése iránt.

A követelések az alábbi három kategóriába sorolhatók:

i. Az első kategória a „hagyományos követelésekre” vagy kintlévőségekre, például a ki nem egyenlített ügyletek ellenértékeként fizetendő pénzösszegre (például egy vállalat számára az ügyfele által a kifizetetlen számlák ellenértékeként fizetendő pénzösszegre) terjed ki.

ii. A MiFID II irányelvben¹⁷ meghatározott pénzügyi eszközök, köztük azok az értékpapírok és származtatott termékek, amelyekkel a pénzügyi piacokon kereskednek. Míg az értékpapírok vagyoni eszközök, a származtatott termékek olyan szerződések, amelyek a szerződés feleinek jogaira (vagy követeléseire) és kötelezettségeire is kiterjednek. A követelések második kategóriáját a pénzügyi eszközökből származó követelések (amelyeket időnként „pénzügyi követeléseknek” is neveznek), például a származtatott ügyletekből eredő követelések jelentik (például a származtatott ügylet pozíciózárásának kiszámítása után esedékes összeg).

iii. A követelések harmadik kategóriája a hitelintézeti számlán (például bankszámlán) jóváírt pénz; ebben az esetben a számlatulajdonos (például a fogyasztó) a hitelező, a hitelintézet pedig az adós.

Ez a javaslat a fenti követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett (vagy tulajdonjogi) hatásaira vonatkozik. Nem terjed ki olyan *szerződések* (például a származtatott ügyletek) átruházására, amelyekben jogok (vagy követelések) és kötelezettségek is szerepelnek, sem a szerződéseknek a szóban forgó jogokra és kötelezettségekre is kiterjedő

¹⁷ A pénzügyi eszközök jegyzéke a MiFID II irányelv– a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.) – 1. mellékletének C szakaszában található.

novációjára. Mivel e javaslat nem fedi le a szerződések átruházását vagy novációját, a pénzügyi eszközökkel való kereskedést, valamint ezen eszközök elszámolását és kiegyenlítését, ezeket továbbra is a Róma I. rendeletben meghatározott, a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jog szabályozza. Ezt a jogot általában a szerződés felei választják meg, vagy a pénzügyi piacokra alkalmazandó megkülönböztetésmentes szabályok jelölik ki.

A MiFID II irányelvben meghatározott pénzügyi eszközökből, például a származtatott ügyletekből eredő követelések lényeges szerepet játszanak a pénzügyi piacok megfelelő működésében. Az értékpapírokhoz hasonlóan a pénzügyi eszközökkel, például a származtatott termékekkel folytatott kereskedelem is nagy számú határon átnyúló ügyletet generál. A pénzügyi eszközöket, például a származtatott termékeket gyakran dematerializált formában tartják nyilván.

A pénzügyi eszközök, így a származtatott termékek létezését és átruházását rögzítő nyilvántartás formáját – azt, hogy az dematerializált-e vagy sem – a tagállami jog szabályozza. Egyes tagállamokban bizonyos fajta származtatott termékeket értékpapíroknak tekintenek és dematerializált formában tartanak nyilván, más tagállamokban pedig nem. Az adott pénzügyi eszköz feletti jogcím birtoklásával vagy a pénzügyi eszközből származó követeléssel kapcsolatos jogvita ügyében eljáró hatóság vagy bíróság attól függően alkalmazza a dematerializált értékpapírok átruházásnak tulajdonjogi hatásaira vonatkozó kollíziós szabályokat vagy a követelések engedményezésének tulajdonjogi hatásaira vonatkozó kollíziós szabályokat, hogy egy pénzügyi eszközt, például származtatott ügyletet a nemzeti jog szerint dematerializált formában tartanak-e nyilván és értékpapírnak tekintenek-e vagy sem.

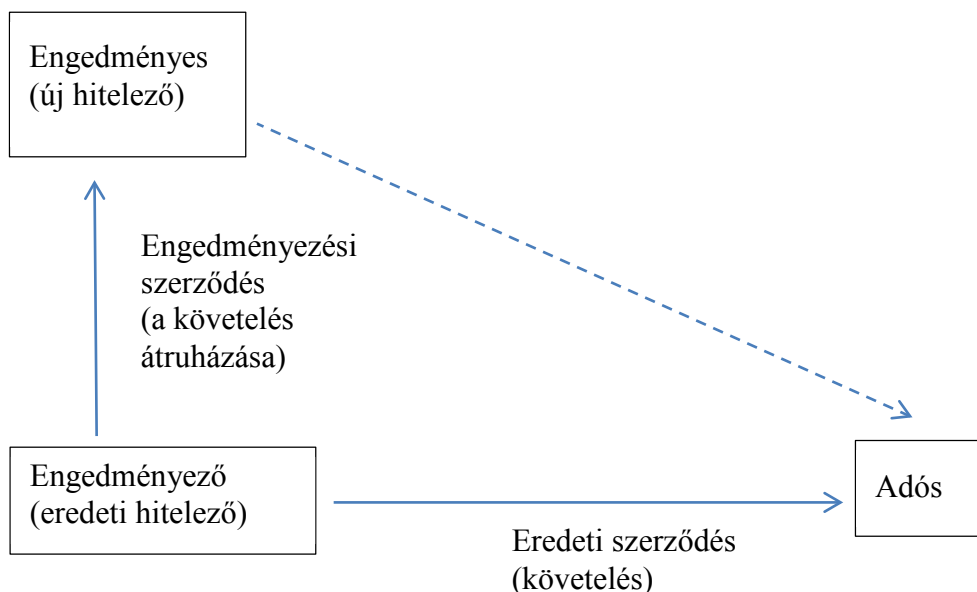
Ez a javaslat a „hagyományos követelések”, a „pénzügyi követelések (vagyis a nem dematerializált formában nyilvántartott és a nemzeti jog szerint nem értékpapírnak tekintett pénzügyi eszközökből, például származtatott termékekből eredő követelések), valamint a „hitelintézet által jóváírt pénz” – együttesen: „követelések” – engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozik.

A dematerializált formában nyilvántartott és a nemzeti jog szerint értékpapírnak tekintett pénzügyi eszközökkel, például származtatott termékekkel végzett ügyletek tulajdonjogi hatásait azon dematerializált értékpapírokkal és eszközökkel végzett ügyletek tulajdonjogi hatásaira alkalmazandó kollíziós szabályok szabályozzák, amelyek létezésének vagy átruházásának előfeltétele, hogy nyilvántartsák azokat, különösen egy, a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelvben, az elszámolások véglegességéről szóló irányelvben és a felszámolási irányelvben szereplő nyilvántartásban, számlán vagy központi letéti rendszerben. Tehát az e javaslatban szereplő kollíziós szabályok hatóköre, valamint az említett három irányelvben szereplő kollíziós szabályok hatóköre nincs átfedésben egymással, mivel az előbbiek a követelésekre alkalmazandók, az utóbbiak pedig olyan dematerializált értékpapírokra és eszközökre vonatkoznak, amelyek létezésének vagy átruházásának előfeltétele, hogy nyilvántartsák azokat egy nyilvántartásban, számlán vagy központi letéti rendszerben¹⁸. A mai napon elfogadott, az értékpapír ügyletek tulajdonjogi hatásaira alkalmazandó jogról szóló közlemény pontosítja a három irányelvet.

¹⁸ Lásd a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdését, az elszámolások véglegességéről szóló irányelv 9. cikkének (2) bekezdését, valamint a felszámolási irányelv 24. cikkét. Míg a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelv és az elszámolások véglegességéről szóló irányelv a dematerializált értékpapírokat érinti, a felszámolási irányelv olyan eszközöket említ, amelyek

Mit jelent egy követelés engedményezése?

Egy követelés engedményezése során a hitelező („engedményező”) átruházza az adóssal szembeni követeléshez való jogát egy másik személyre („engedményes”).

A pénzügyi szereplők és a reálgazdaság számára is lényeges, hogy egyértelmű legyen, kinek a tulajdonában van a követelés annak határon átnyúló engedményezését követően. Ennek az oka, hogy a vállalatok gyakran likviditáshoz vagy hitelhez jutási mechanizmusként használják a követelések engedményezését.

A faktorálás során egy vállalat (az engedményező) kedvezményes áron értékesíti követelését egy faktornak (az engedményes), gyakran banknak, azonnali pénzfizetésért cserébe. A faktorálás felhasználóinak többsége kkv (87 %) ¹⁹.

A fogyasztók, vállalkozások és bankok hitelhez jutás céljából szintén használják a követelések engedményezésének eszközét, például biztosítékkal történő fedezés során. A biztosítékkal történő fedezés során követelések, például bankszámlán jóváírt pénz vagy hitelkövetelés (vagyis bankhitel) pénzügyi biztosítékként használható egy hitelmegállapodás biztosításához (például a fogyasztó a bankszámláján jóváírt pénzt fedezetként használhatja ahhoz, hogy hitelt kapjon, a bank pedig a hitelkövetelést használhatja fedezetként a hitelhez jutáshoz).

Végezetül a vállalkozások és a bankok arra is használják a követelések engedményezését, hogy több hasonló követelésnek egy különleges célú gazdasági egységre való engedményezése, majd e követelések hitelviszonyt megtestesítő értékpapírként (például kötvényként) történő értékpapírosítása révén pénzt vegyenek fel a tőkepiacokról.

létezésének vagy átruházásának előfeltétele, hogy nyilvántartsák azokat egy nyilvántartásban, számlán vagy központi letéti rendszerben.

¹⁹ Factoring and Commercial Finance: A Whitepaper, (Faktorálás és kereskedelmi finanszírozás: fehér könyv), 20. o., az EU Federation for the Factoring and Commercial Finance Industry (A faktorálási és kereskedelmi finanszírozási iparág uniós szövetsége) kiadványa.

A követelésekkel végzett határon átnyúló ügyleteket övező jogi kockázat az alábbi érdekelteket közvetlenül érinti: a hitelfelvevők (lakossági ügyfelek és vállalkozások, köztük a kkv-k), pénzügyi intézmények (például a hitelnyújtást, faktorálást, biztosítékkal történő fedezést és értékpapírosítást végző bankok), és azok a pénzügyi közvetítők, akik követelésekkel üzletelnek, továbbá a végső befektetők (befektetési alapok és lakossági befektetők).

A követelések engedményezésére vonatkozó kollíziós szabályok kidolgozása

A nemzeti piacok egyre erősebb összekapcsolódása révén a követelések engedményezése gyakran határon átnyúló elemet is érint (például az engedményező és az engedményes, vagy az engedményes és az adós eltérő országokban található). Tehát potenciálisan több ország joga alkalmazható az engedményezésre. Az uniós vagy tagállami szinten megállapított kollíziós szabályoknak kell meghatározniuk, hogy mely nemzeti jog alkalmazandó a követelések határon átnyúló engedményezésének különböző elemeire.

A követelések határon átnyúló engedményezésre vonatkozó kollíziós szabályok az alábbi két elemet érintik: (1) a szerződéses elem, amely a felek egymással szembeni kötelezettségeire utal; valamint (2) a tulajdonjogi elem, amely a követelés feletti tulajdonjog átruházására utal, és ami ennél fogva harmadik feleket is érinthet.

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló Róma I. rendelet uniós szinten összehangolta a követelések engedményezésének **szerződéses elemeivel** kapcsolatos kollíziós szabályokat. Tehát a rendelet egységes kollíziós szabályokat tartalmaz az alábbiak tekintetében: i. az engedményezési szerződés felei – az engedményező és az engedményes – közötti jogviszony²⁰, valamint ii. az engedményes és az adós közötti jogviszony²¹. A Róma I. rendelet kollíziós szabályai alkalmazandók továbbá az eredeti hitelező (az engedményező) és az adós közötti jogviszonyra²².

Ezzel szemben nem léteznek uniós szintű kollíziós szabályok a követelések engedményezésének **tulajdonjogi elemei** tekintetében. A követelések engedményezésének tulajdonjogi elemei vagy harmadik felekre kifejtett hatásai általában arra utalnak, hogy ki rendelkezik tulajdonjoggal a követelés felett, valamint különösen arra, hogy: i. mely követelményeket kell teljesítenie az engedményesnek annak biztosításához, hogy az engedményezés után jogcímet szerezzen a követelés felett (például az engedményezés regisztrálása egy nyilvános nyilvántartásban, az adós írásbeli értesítése az engedményezésről), továbbá ii. miként oldható fel a prioritási összeütközés, vagyis a több rivális érdekelt fél közötti, azzal kapcsolatos konfliktus, hogy ki tulajdonolja a követelést a határon átnyúló engedményezés után (például két engedményes között, ha ugyanazt a követelést kétszer engedményezték, vagy az engedményes és az engedményező hitelezője között).

Először a Róma I. rendeletté átalakított 1980-as Római Egyezményben²³, majd a Róma I. rendelet elfogadását előkészítő jogalkotási tárgyalások folyamán mérlegelték azt a kérdést, hogy melyik jognak kell szabályoznia a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait. A Róma I. rendeletre irányuló bizottsági javaslat az engedményező szokásos

²⁰ A Róma I. rendelet 14. cikkének (1) bekezdése.

²¹ A Róma I. rendelet 14. cikkének (2) bekezdése.

²² A Róma I. rendelet 2. és 3. cikke.

²³ A szerződéses kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 1980. évi Római Egyezmény közösségi jogi eszközzé történő átalakításáról, valamint naprakésszé tételéről szóló zöld könyv 18. kérdése, [COM\(2002\) 654 final](#), 39–41. o.

tartózkodási helye szerinti jogot választotta a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jognak²⁴. Végül a kérdés összetettsége és annak kellően részletes vizsgálatához szükséges idő hiánya miatt nem vettek fel a rendeletbe az engedményezések harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó kollíziós szabályokat²⁵.

A Róma I. rendelet 27. cikkének (2) bekezdése azonban elismerte e megoldatlan kérdés jelentőségét, előírva a Bizottságnak, hogy terjesszen elő jelentést a követelések engedményezésének harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségéről, és adott esetben csatoljon a jelentéshez a rendelet módosítására irányuló javaslatot²⁶. E célból a Bizottság megrendelt egy külső tanulmányt²⁷, és 2016-ban a kérdés lehetséges megközelítéseit bemutató jelentést fogadott el²⁸. A Bizottság jelentésében megállapította, hogy a követelések engedményezésének harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségét, valamint a rivális érdekelt felek közötti elsőbbség kérdését szabályozó jogot meghatározó egységes kollíziós szabályok hiánya aláássa a jogbiztonságot, gyakorlati problémákat teremt és magasabb jogi költségeket okoz²⁹.

• **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

E javaslat megfelel a Róma I. rendelet 27. cikkének (2) bekezdésében megállapított azon követelménynek, hogy a Bizottságnak közzé kell tennie egy jelentést, és adott esetben a követelések engedményezésének harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségéről, valamint az engedményesnek egy másik személy jogával szembeni elsőbbségéről szóló javaslatot. A javaslat összehangolja az e kérdésekre vonatkozó kollíziós szabályokat, valamint az alkalmazandó jog hatályát, vagyis azokat az ügyeket, amelyet a javaslat alapján alkalmazandó jogként kijelölt nemzeti jognak kell szabályoznia.

A javaslat összhangban áll a polgári és kereskedelmi ügyekben alkalmazandó jogról szóló, hatályos uniós eszközökkel, különösen a Róma I. rendelettel, a két jogi eszköz hatálya aló tartozó követelések tekintetében.

A javaslat megfelel továbbá a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendeletnek³⁰ a fizetéseképtelenségi eljárásokra alkalmazandó jogot kijelölő kapcsoló elv tekintetében. Az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog – amelyet a javaslat a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogként választ – egybeesik a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendelet szerint az engedményező

²⁴ A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslat (Róma I) (COM(2005) 650 végleges) 13. cikkének (3) bekezdése.

²⁵ Vö.: a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslat ([COM\(2005\) 650 végleges](#)) 13. cikkének (3) bekezdését és a [Róma I. rendelet](#) 14. cikkét.

²⁶ A Róma I. rendelet 27. cikkének (2) bekezdése.

²⁷ British Institute of International and Comparative Law (BIICL, Brit Nemzetközi és Összehasonlító Jogi Intézet), Study on the question of effectiveness of an assignment or subrogation of a claim against third parties and the priority of the assigned or subrogated claim over a right of another person (Tanulmány a követelések engedményezésének vagy átruházásának harmadik felekkel szembeni érvényesíthetőségének, valamint az engedményezett vagy engedményezett követelésnek más személlyel szembeni elsőbbségének kérdéséről), 2011 (a továbbiakban: [BIICL tanulmány](#)).

²⁸ A Bizottság jelentése a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a követelések engedményezésének vagy átruházásának harmadik felekkel szembeni érvényesíthetőségéről, valamint az engedményezett vagy átruházott követelésnek egy harmadik fél jogával szembeni elsőbbsége kérdéséről, [COM\(2016\) 626 final](#) (a továbbiakban: [bizottsági jelentés](#)).

²⁹ Bizottsági jelentés 12. o.

³⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 rendelete (2015. május 20.) a fizetéseképtelenségi eljárásról (HL L 141., 2015.6.5., 19. o.).

fizetéseképtelenségére alkalmazandó joggal, ugyanis a fizetéseképtelenségi főeljárást abban a tagállamban kell megindítani, ahol az adós fő érdekeltiségeinek központja található. Az engedményező fizetéseképtelensége esetén merül fel a legtöbb kérdés a követelések engedményező általi engedményezésének érvényesíthetőségével kapcsolatban. Az engedményező csődvagyona annak függvényében változik, hogy az engedményezett követelések jogcímét átruházták-e az engedményesre vagy sem, tehát attól függ, hogy a követelések engedményező általi engedményezése harmadik felekkel (például a hitelezőivel) szemben érvényesíthetőnek tekinthető-e vagy sem. Az engedményező fizetéseképtelenségének megoldását szándékozik megkönnyíteni, hogy a követelések engedményezésének harmadik felekkel, például az engedményező hitelezőivel szembeni elsőbbsége és érvényesíthetősége ugyanazon jog hatálya alá tartozik, mint amely az engedményező fizetéseképtelenségét szabályozza.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A kezdeményezés céljai összhangban vannak a pénzügyi piacok szabályozására vonatkozó uniós politikákkal.

A határon átnyúló beruházások megkönnyítése érdekében a tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési terv célzott intézkedéseket tervez az értékpapírok tulajdonjogára és a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó szabályok tekintetében. A cselekvési terv előírja továbbá, hogy a Bizottságnak jogalkotási kezdeményezést kell javasolnia, hogy jogbiztonsággal meghatározható legyen, melyik nemzeti jogot kell alkalmazni az értékpapírok tulajdonjogára és a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira.

Ez az javaslat hozzájárul majd a határon átnyúló beruházások ösztönzésére vonatkozó célkitűzéshez, azáltal hogy csökkenti a jogbizonytalanságot, ami elbizonytalaníthat a követelések határon átnyúló engedményezéseinek tekintetében vagy többletköltségeket okozhat az ilyen ügyletek esetében. A javaslat maradéktalanul összhangban áll az uniós pénzügyi piaci rendeletekben meghatározott befektetővédelmi célkitűzéssel, azáltal hogy csökkenti az abban az esetben előforduló veszteségeket, ha a piaci szereplők nincsenek tisztában a jogbizonytalanságból származó jogi kockázattal. Végezetül a javaslat a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó kollíziós szabályok összehangolásával jogbiztonságot nyújt a faktorálásban, biztosítékkal történő fedezésben és értékpapírosításban részt vevő felek számára, ezáltal pedig megkönnyíti a kkv-k és a fogyasztók olcsóbb finanszírozáshoz jutását.

A tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési tervnek megfelelően ezt a követelésekre vonatkozó javaslatot kiegészíti egy, az értékpapír ügyletek tulajdonjogi hatásaira alkalmazandó jogról szóló nem jogalkotási kezdeményezés. Jelenleg a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelv, az elszámolások véglegességéről szóló irányelv és a felszámolási irányelv állapítja meg az értékpapír ügyletek tulajdonjogi hatásaira vonatkozó kollíziós szabályokat. Amint említettük, a javaslatban szereplő kollíziós szabályok hatóköre, valamint az említett három irányelvben szereplő kollíziós szabályok hatóköre nincs átfedésben egymással, mivel az előbbiek a követelésekre alkalmazandók, az utóbbiak pedig olyan dematerializált értékpapírokra és eszközökre vonatkoznak, amelyek létezésének vagy átruházásának előfeltétele, hogy nyilvántartsák azokat egy nyilvántartásban, számlán vagy központi letéti rendszerben³¹.

³¹ Lásd a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdését, az elszámolások véglegességéről szóló irányelv 9. cikkének (2) bekezdését, valamint a felszámolási irányelv 24. cikkét.

Jóllehet a fenti három irányelvben egységes kollíziós szabályokat fogadtak el az értékpapírok tekintetében, e szabályok nem azonos megfogalmazást használnak, és a tagállamokban eltérően értelmezik és alkalmazzák az említett szabályokat.

A követelések és az értékpapírok tekintetében végzett hatásvizsgálat azt mutatta, hogy a követelések engedményezésének tulajdonjogi hatásaival kapcsolatos közös kollíziós szabályok teljes hiánya az egyik olyan tényező, aminek következtében követelések engedményezésére inkább nemzeti szinten, nem pedig határon átnyúló helyzetben kerül sor. Ezzel szemben az értékpapír-ügyletek tekintetében a meglévő irányelvek eltérő értelmezéséből fakadó maradék jogbizonytalanság a jelek szerint nem akadályozza jelentős határon átnyúló piacok kifejlődését. Ez, és az értékpapírokkal kapcsolatos jelentős kockázatra vonatkozó csekély mértékű kézzelfogható bizonyíték alátámasztotta, hogy az értékpapírok esetében nem jogalkotási kezdeményezést választottunk előnyben részesített szakpolitikai lehetőségként.

Röviden szólva, a követelések és az értékpapírok területe között az a fő különbség, hogy amíg a követelések engedményezésének tulajdonjogi hatásaira vonatkozó uniós kollíziós szabályok teljes hiánya miatt jogalkotási intézkedésre van szükség a követelések határon átnyúló engedményezéséből eredő jogi kockázat megszüntetéséhez, addig a három irányelv már tartalmaz az ügyletek és az értékpapírok tulajdonjogi hatásaira vonatkozó kollíziós szabályokat, amelyek – ha nem is egységes szövegezésűek – mindössze puha jogi intézkedések elfogadását igénylik.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A javaslat jogalapja az EUMSZ 81. cikke (2) bekezdésének c) pontja, amely a határokon átnyúló vonatkozású polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén kifejezetten felhatalmazza a Parlamentet és a Tanácsot, hogy intézkedéseket állapítsanak meg azaz a céllal, hogy biztosítsák „a tagállamokban alkalmazandó kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetőségét) (...)”.

Az EUMSZ 22. sz. jegyzőkönyve miatt a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térsége elfogadott jogi intézkedések – így a kollíziós szabályok – Dániában nem kötelezőek és nem alkalmazandók. Az EUMSZ 21. sz. jegyzőkönyve miatt ezek az intézkedések szintén nem kötelezőek az Egyesült Királyságra és Írországra nézve. Ha azonban javaslat kerül előterjesztésre ezen a területen, az említett tagállamok bejelenthetik, hogy részt kívánnak vennie az intézkedés elfogadásában és alkalmazásában, az intézkedés elfogadását követően pedig bejelenthetik, hogy el kívánják fogadni az adott intézkedést.

• Szubszidiaritás

A jelenlegi jogbizonytalanságot és az abból fakadó jogi kockázatot az okozza, hogy eltérőek a tagállamok azon anyagi jogi szabályai, amelyek a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait szabályozzák. Az egyedileg eljáró tagállamok nem tudnák kielégítően megszüntetni a követelések határon átnyúló engedményezésével kapcsolatos jogi kockázatot

Míg a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelv és az elszámolások véglegességéről szóló irányelv a dematerializált értékpapírokat említi, a felszámolási irányelv olyan eszközöket említ, amelyek létezésének vagy átruházásának előfeltétele, hogy nyilvántartsák azokat egy nyilvántartásban, egy számlán vagy egy központi letéti rendszerben.

és akadályokat, mivel a nemzeti szabályoknak és eljárásoknak azonosnak vagy legalább összeegyeztethetőnek kellene lenniük ahhoz, hogy határon átnyúló helyzetben is működőképesek legyenek. Az uniós szintű fellépés annak biztosításához szükséges, hogy az egész Unióban azonos jogot jelöljenek ki a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogként, függetlenül attól, hogy mely tagállam bíróságai vagy hatóságai vizsgálják az engedményezett követelés tulajdonjogával kapcsolatos jogvitát.

- **Arányosság**

Jelenleg mindegyik tagállam rendelkezik i. a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait szabályozó saját anyagi jogi szabályokkal, valamint ii. az ilyen harmadik felekre kifejtett hatásokat szabályozó nemzeti anyagi jogot kijelölő saját kollíziós szabályokkal. A tagállamok anyagi jogi szabályai és kollíziós szabályai egyaránt eltérnek egymástól, továbbá a kollíziós szabályok számos esetben nem világosak vagy nem jogszabályban állapítják meg azokat. Ezek az eltérések jogbizonytalanságot hoznak létre, ami jogi kockázatot eredményez, mivel akár különböző országok anyagi joga is alkalmazandó lehet egyetlen határon átnyúló engedményezésre.

A jogbiztonság biztosítása érdekében az EU javaslatot tehetne arra, hogy i. a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait szabályozó valamennyi tagállami anyagi jogi szabályt harmonizálja, vagy ii. a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó kollíziós szabályokat harmonizálja. A jogbiztonság biztosítására javasolt megoldás a kollíziós szabályok harmonizálása. Ez az arányosabb megoldás megfelel a szubszidiaritás elvének, mivel nem avatkozik bele a nemzeti anyagi jogba és kizárólag a határon átnyúló elemmel rendelkező követelés-engedményezésekre vonatkozik.

A követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaival kapcsolatos, szóban forgó intézkedés alkalmas annak a célkitűzésnek az elérésére, hogy jogbiztonságot biztosítsanak és megszüntessék a követelések határon átnyúló engedményezéséből eredő jogi kockázatot, és ezáltal megkönnyítik a határon átnyúló beruházásokat, az olcsóbb hitelhez jutást és a piaci integrációt anélkül, hogy túllépnék a cél eléréséhez szükséges mértéket.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A kollíziós szabályok kívánt egységessége kizárólag rendelet útján érhető el, mivel egyedül a rendelet biztosítja a szabályok teljesen következetes értelmezését és alkalmazását. A kollíziós szabályokra vonatkozó korábbi uniós jogi eszközöknek megfelelően tehát az előnyben részesített jogi eszköz a rendelet.

3. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk, valamint szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

A Bizottság aktívan együttműködött az érdekelt felekkel és átfogó egyeztetéseket folytatott az hatásvizsgálat teljes folyamatában. A konzultációs stratégiában számos, a Bizottság által szervezendő számos intézkedés szerepelt, különösen online nyilvános konzultáció; két találkozó tagállami szakértőkkel, egy kollíziós szakértőkkel, és egy további pénzügyi piaci szakértőkkel; valamint a kollíziós szabályok és a pénzügyi piacok tekintetében is szakismerettel rendelkező tudományos dolgozókból, gyakorló jogászokból és iparági

képviselőkből álló, magas szintű szakértői munkacsoport. A konzultációs stratégiai kiterjedt továbbá a Bizottság által megrendelt, és a British Institute of International and Comparative Law (BIICL) által végzett, a követelések engedményezésének harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségének kérdéséről, valamint a rivális érdekelt felek közötti elsőbbségről szóló tanulmányra. A 2017. február 28-án közzétett bevezető hatásvizsgálatra nem érkezett visszajelzés az érdekelt felektől.

A Bizottság által megrendelt tanulmány azt mutatta, hogy a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaival kapcsolatos kollízió megoldására napjainkban legáltalánosabban alkalmazott jogok az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog (például Belgium, Franciaország, Luxemburg az értékpapírosítás tekintetében), az engedményezett követelést szabályozó jog (például Spanyolország, Lengyelország), valamint az engedményező és az engedményes közötti szerződés joga (például Hollandia).

Az online nyilvános konzultáció 2017. április 7-én indult és 2017. június 30-án zárult, ami megfelel a Bizottság nyilvános konzultációira vonatkozó 12 hetes minimumszabálynak. A nyilvános konzultáció célkitűzése, hogy feltérképezze a különösen faktorálásban, értékpapírosításban, biztosítékkal történő fedezésben és pénzügyi eszközökkel folytatott kereskedelemben részt vevő érdekeltek, valamint a gyakorló jogászok és a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó kollíziós szabályokkal foglalkozó szakértők véleményét.

A Bizottság 39 választ kapott a nyilvános konzultációra. A válaszadók között 5 kormányzat, 15 ipari szövetség, 4 vállalat, 2 ügyvédi iroda, 2 agytröszt és 5 magánszemély szerepelt. A pénzügyi szférából a banki érdekek, a befektetési alap-kezelők, a szabályozott piacok, a központi szerződő felek, a központi értéktárak, az értékpapír-kibocsátók és -befektetők képviseltették magukat. Nem érkeztek válaszok a fogyasztói szervezetektől.

Ami a földrajzi lefedettséget illeti, a válaszok különböző tagállamokból érkeztek: 13 válasz az Egyesült Királyságban található érdekeltektől, 9 válasz Franciaországból és Belgiumból, 3 válasz Németországból és Hollandiából, 2 válasz Spanyolországból, 1 válasz Finnországból, 1 válasz a Cseh Köztársaságból és 1 válasz Svédországból.

Ha az érdekelteket általánosságban kérdezik arról, hogy az előző öt évben ütköztek-e nehézségekbe a követelések határon átnyúló engedményezésének az adóستól eltérő harmadik felekkel szembeni érvényesítése során, az érdekelt felek több mint kétharmada azt válaszolta, hogy nehézségeket tapasztalt. Azon érdekeltek közül, akik válaszoltak arra a kérdésre, hogy az uniós fellépés hozzáadott értéket nyújthat-e a tapasztalt nehézségek kezelésével, 59 % válaszolt igennel, 22 % pedig nemmel.

Az uniós jogalkotási kezdeményezésben választandó jogot illetően arra kérték az érdekelteket, hogy három külön kérdésre adott válaszaikban jelöljék meg a preferenciáikat. A mindhárom különálló kérdésre válaszoló érdekeltek közül 57 % részesítette előnyben az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot, 43 % az engedményezett követelés jogát, 30 % pedig az engedményezési szerződés jogát preferálta. Egyes válaszadók a tagállamukban alkalmazandó kollíziós szabályokra alapozták válaszukat, mások pedig a jelenlegi gyakorlatuk során alkalmazott jogra építették azt.

Az engedményező szokásos tartózkodási helyének alátámasztására az érdekeltek azzal érveltek, hogy ez a jog könnyen meghatározható, nagyobb jogbiztonságot nyújtana, és minden egyéb megoldásnál jobban tiszteletben tartja a fontos kereskedelmi gyakorlatok gazdasági

logikáját. Azok az érdekeltek, akik az engedményezett követelés jogát támogatták, azt hangoztatták, hogy ez a jog tiszteletben tartaná a felek autonómiájának elvét, és alacsonyabb ügyleti költségeket eredményezhetne.

- **Hatásvizsgálat**

A hatásvizsgálatban a következő szakpolitikai választási lehetőségeket elemezték:

- ✓ 1. szakpolitikai lehetőség: Az engedményezési szerződésre alkalmazandó jog

E kapcsoló elv szerint az engedményező és az engedményes közötti engedményezési szerződésre irányadó jog szabályozná a követelések engedményezésének tulajdonjogi hatásait is. Az engedményező és az engedményes bármely jogot választhatna az engedményezési szerződés szabályozására.

- ✓ 2. szakpolitikai lehetőség: Az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog

E kapcsoló elv szerint annak az országnak a joga szabályozná a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait, amelyben az engedményező szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.

- ✓ 3. szakpolitikai lehetőség: Az engedményezett követelésre irányadó jog

E kapcsoló elv szerint a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait az a jog szabályozná, amely irányadó az engedményezett követelésre, vagyis a hitelező és az adós közötti eredeti szerződésben szereplő, majd később a hitelező (engedményező) által egy új hitelezőre (engedményes) engedményezett hitelre nézve. Az eredeti szerződés felei bármely jogot választhatnak a később engedményezett követelést tartalmazó szerződés szabályozására.

- ✓ 4. szakpolitikai lehetőség: Az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot és az engedményezett követelés jogát kombináló vegyes megközelítés

Ez a vegyes lehetőség ötvözi az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog alkalmazását, mint főszabályt, valamint az engedményezett követelés jogának alkalmazását egyes kivételek esetén, nevezetesen az alábbi esetekben: i. egy hitelintézeti számlán jóváírt pénz engedményezése (például egy bank, ahol a fogyasztó a hitelező és a hitelintézet az adós), valamint ii. a pénzügyi eszközökből származó követelések engedményezése. Ez a vegyes opció lehetővé teszi továbbá az engedményezőnek és az engedményesnek, hogy megválasszák az engedményezett követelés jogát, amit az értékpapírosítás keretében az engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira is alkalmazni kell. Abból a célból, hogy a kisebb és a nagyobb értékpapírosítási szereplők igényeit egyaránt figyelembe vegyék, ez az opció lehetővé teszi, hogy az értékpapírosítás felei továbbra is az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogon alapuló főszabály hatálya alá tartozzanak vagy az engedményezett követelés jogát válasszák.

- ✓ 5. szakpolitikai lehetőség: Az engedményezett követelés jogát és az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot kombináló vegyes megközelítés

Ez a vegyes megközelítés ötvözi az engedményezett követelés jogának főszabályként történő alkalmazását, valamint – kivételként – az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog alkalmazandó nagyszámú vagy jövőbeni követelés engedményezésére. Ezen opció szerint egy nem pénzügyi vállalkozás (például kkv) vevőköveteléseinak faktorálás keretében történő

engedményezéséből eredően harmadik felekre kifejtett hatások továbbra is az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog hatálya alatt maradnának. Egy nem pénzügyi vállalkozás (például bank) nagyszámú követelésének értékpapírosítás keretében történő engedményezésvel kapcsolatos harmadik felekre kifejtett hatások szintén az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog hatálya alá tartoznának.

Ez a javaslat a 4. szakpolitikai lehetőségre épül, amely az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot választja főszabályként, azonban egyes engedményezések – kivételesen – az engedményezett követelés joga alá tartoznak, az értékpapírosítás esetében pedig lehetőség van az alkalmazandó jog megválasztására. Mivel a javaslat nem a szerződés felei közötti jogviszonnyal, hanem a harmadik felek jogaival foglalkozik, az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog főszabályként történő alkalmazása a legmegfelelőbb opció, mivel:

- ez az egyetlen olyan jog, amelyet az engedményezés által érintett harmadik felek, például az engedményező hitelezői előre láthatnak és könnyen megállapíthatnak. Ezzel szemben a harmadik felek nem láthatják előre az engedményezett követelésre irányadó jogot és az engedményezési szerződésre irányadó jogot, mivel e jogokat a legtöbb esetben a szerződés felei választják meg;
- követelések tömeges engedményezése esetén ez az egyetlen jog, amely megfelel a faktorok és a kisebb értékpapírosítási szereplők igényeinek, amelyek nem mindig képesek ellenőrizni a csomagban engedményezett különféle követelésekre irányadó különböző országbeli jogok szerinti tulajdonjogi követelményeket;
- ez az egyetlen jog, amely lehetővé teszi az alkalmazandó jog meghatározását, amennyiben jövőbeni követeléseket engedményeznek, ami általános gyakorlat a faktorálás során;
- ez az egyetlen jog, amely összhangban áll a fizetéseképtelenségre vonatkozó uniós vívmányokkal, vagyis a fizetéseképtelenségi rendelettel. Megkönnyíti az engedményező fizetéseképtelenségének megoldását, hogy azonos jogot alkalmaznak a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira és a fizetéseképtelenségre³²;
- ez az egyetlen jog, amely összhangban áll a nemzetközi kereskedelemben a követelések engedményezéséről szóló 2001. évi ENSZ egyezménybe foglalt nemzetközi megoldással. Ez szinergiákat teremthet, valamint gondossági- és perköltségeket takaríthat meg a globálisan működő piaci szereplők számára.

Ezenfelül, még ha a felek jelenleg az engedményezett követelés jogának alkalmazását választják is határon átnyúló engedményezésük harmadik felekre kifejtett hatásaira, a legtöbb esetben az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot is megvizsgálják, hogy megbizonyosodjanak arról, hogy az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti ország imperatív rendelkezései nem akadályozzák-e meg az engedményezett követelések feletti jogcím megszerzését, különösen a nyilvánosságra hozatali követelményekben megállapított szabályok, például az a kötelezettség, hogy a követelések engedményezését

³² Például a Francai Bankszövetség (FBF) a nyilvános konzultációra adott válaszában kijelenti, hogy a francia bankok a kellő gondosság alapján általában ellenőrzik az engedményező fizetéseképtelenségére alkalmazandó jogot,

regisztrálni kell egy nyilvános nyilvántartásban ahhoz, hogy azok harmadik felek számára ismertek és velük szemben érvényesíthetők legyenek³³.

Másrészt ez a vegyes jellegű választási lehetőség egyes konkrét engedményezésekre – nevezetesen a hitelintézeti számlán jóváírt pénz engedményezésére és a pénzügyi eszközökből származó követelések engedményezésére – alkalmazandó, az engedményezett követelés jogán alapuló kivételt biztosít, igazodva e konkrét területek piaci szereplőinek igényeihez. Ez a vegyes opció további rugalmasságot nyújt azáltal, hogy lehetővé teszi az értékpapírosítás során történő követelés-engedményezés engedményezőjének és engedményesének, hogy megválasszák az engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogot, ezáltal lehetővé teszi, hogy a nagy méretű és a kisebb szereplők egyaránt részt vegyenek határon átnyúló értékpapírosításban.

Az értékpapírok tulajdonjogára alkalmazandó jogra és a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogra egyaránt kiterjedő közös hatásvizsgálatot 2017. november 8-án terjesztették a Szabályozói Ellenőrzési Testület elé. A Szabályozói Ellenőrzési Testület kedvezőtlen véleményt bocsátott ki a hatásvizsgálatról, és számos közös javítási ajánlást tett. A követelések tekintetében a Szabályozói Ellenőrzési Testület részletesebb tájékoztatást kért azokról a választási lehetőségekről, amelyeket a követelések harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogként mérlegelnek. A hatásvizsgálatot felülvizsgálták és 2018. január 18-án ismét benyújtották a Szabályozói Ellenőrzési Testülethez. 2018. február 1-jén a Szabályozói Ellenőrzési Testület kedvező véleményt adott, azonban fenntartásokat fogalmazott meg. A követelések tekintetében a Szabályozói Ellenőrzési Testület azt ajánlotta, hogy nyújtsanak több információt azokról az egyszeri költségekről, amelyeket egyes piaci szereplők viselnének az egységes kollíziós szabályok elfogadása következtében. A javításra irányuló ajánlásokat lehetőség szerint figyelembe vették a hatásvizsgálatban.

• Alapjogok

E kezdeményezés célkitűzései maradéktalanul támogatják az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17. cikkébe foglalt, tulajdonhoz való jog³⁴. A követelések engedményezésének tulajdonjogi hatásait szabályozó jog tisztázásával ez a javaslat hozzájárulna a tulajdonhoz való jog érvényesítéséhez, mivel csökkentené annak kockázatát, hogy akadályokba ütközik a befektető vagy a biztosíték elfogadójának a követelések feletti tulajdonszerzése.

A követelések engedményezésének tulajdonjogi hatásaira alkalmazandó jogra vonatkozó egységes előírások hiánya által előidézett fennakadások és pénzügyi veszteségek előfordulásának csökkentésével ez a javaslat pozitív hatást gyakorolna a Charta 16. cikkébe foglalt, vállalkozás szabadságára.

A követelések engedményezésének tulajdonjogi hatásaira vonatkozó kollíziós szabályok harmonizálásával ez a javaslat visszatartana a legkedvezőbb igazságszolgáltatási fórum kiválasztásától („forum shopping”), mivel a jogvita ügyében eljáró bármely tagállami bíróság vagy hatóság azonos nemzeti anyagi jogra alapozná ítéletét. Ez elősegítené a Charta 47. cikkébe foglalt, hatékony jogorvoslathoz való jogot.

³³ Például a Német Bankszektori Bizottság a nyilvános konzultációra adott válaszában kijelenti, hogy az értékpapírosítási ügyletek során a feleknek ellenőrizniük kell a bejelentési vagy nyilvántartásba vételi követelményeket. Az Európai Pénzügyi Szövetség (AFME) válaszában kijelenti, hogy a feleknek ellenőrizniük kell, hogy az engedményezés érvényes lesz-e az engedményező joga alapján.

³⁴ Az Európai Unió Alapjogi Chartája (HL C 326., 2012.10.26., 391. o.).

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nem lesz hatása az Unió költségvetésére.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A Bizottság a legfontosabb érdekelteknek küldött kérdőív útján kíséri figyelemmel a javasolt kezdeményezés hatását. A kérdőívnek az lesz a célja, hogy információkat gyűjtsön a határon átnyúló engedményezések tendenciáiról, az egységes kollíziós szabály elfogadását követő gondossági költségek trendjeiről, valamint a jogi dokumentáció változásával összefüggő egyszeri költségekről. A Bizottság a javasolt eszköz hatálybalépését követő öt évvel készített jelentésben értékelni fogja a javasolt megoldás hatását.

Az egységes kollíziós szabály hatásának nyomon követése kiterjed majd a faktorálás és a biztosítékkal történő fedezés területére, valamint a hitelintézeti számlám jóváírt pénz különleges engedményezéseire, és a pénzügyi eszközökből, például származtatott ügyletekből származó követelések engedményezésére.

Az elemzés figyelembe fogja venni, hogy a követelések harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó joggal kapcsolatos jogbiztonsággal össze nem függő számos különféle gazdasági, jogi vagy szabályozási tényező befolyásolja az engedményezések mennyiségét, az ügyleti költségeket és a követelések határon átnyúló engedményezése során meglévő rejtett kockázatok jellegét.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

1. cikk: *Hatály*

Ez a cikk meghatározza a javasolt rendelet hatályát, figyelembe véve a hatályos uniós jogszabályokat, és különösen a Róma I. rendelet hatályát.

Az 1. cikk (2) bekezdése tartalmazza a javasolt rendelet hatálya alóli kizárások jegyzékét. Ezekre az ügyekre a meglévő uniós jogszabályok vagy a nemzeti kollíziós szabályok lesznek irányadók.

2. cikk: *Fogalommeghatározások*

E cikk először is meghatározza a javasolt rendelet alapját képező fő fogalmakat, különösen az „engedményezés”, a „követelés” és a „harmadik felekre kifejtett hatások” fogalmát. Az „engedményezés” meghatározását összehangoltuk a Róma I. rendeletbe foglalt meghatározással. Ez kizárólag az önkéntes követelés-átruházásra, többek között a jogok és kötelezettségek szerződéses átszállására utal. Egyaránt magában foglalja a követelések valódi átruházását, és a követelések biztosítéki célú átruházását is.

A „követelésnek” a javasolt rendeletbe foglalt meghatározása a követelés Róma I. rendelet szerinti jelentésének általános értelmezését kodifikálja, vagyis egy olyan tág fogalmat, amely bármely jellegű – akár pénzbeli, akár nem pénzbeli és a Róma I. rendelet által szabályozott szerződéses kötelezettségből vagy a Róma II-rendelet által szabályozott szerződésen kívüli

kötelmi viszonyokból származó – adósságra utal. A „harmadik felekre kifejtett hatások” fogalmát a javasolt rendelet tárgyi hatálya határozza meg.

A cikk a „szokásos tartózkodási helyet” a Róma I. rendelet 19. cikkének (1) bekezdésébe foglalt fogalomnak megfelelően, vagyis vállalatok esetében a központi ügyvezetés helyeként, és üzleti tevékenysége körében eljáró természetes személy esetében az üzleti tevékenységének fő helyeként határozza meg. A javasolt rendeletben nem szerepel a szokásos tartózkodási helynek a Róma I. rendelet 19. cikkének (2) bekezdésében foglaltnak megfelelően – vagyis a fióktelep, képviselő vagy más telephely helyeként – történő meghatározása, mivel egy ilyen szabály bizonytalanságot okozna, ha az engedményező központi vezetése és egy eltérő országban található fióktelepének vezetése ugyanazt a követelést engedményezné.

A „szokásos tartózkodási hely” fogalma általában egybeesik a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló rendeletben használt fő érdekeltiségi központtal.

A cikk a „hitelintézet” fogalmát a hitelintézeteket szabályozó uniós jogszabályokkal összhangban; a „pénz” fogalmát a pénzügyi biztosítékról szóló irányelvvel összhangban; valamint a „pénzügyi eszköz” fogalmát a MiFID II irányelvvel összhangban határozza meg.

3. cikk: Egyetemes alkalmazás

Ez a cikk megállapítja a javasolt rendelet egyetemes jellegét, úgy rendelkezve, hogy a javasolt rendelet által alkalmazandóként kijelölt nemzeti jog lehet valamely tagállam joga vagy egy harmadik ország joga.

4. cikk: Alkalmazandó jog

E cikk rendelkezik a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó egységes kollíziós szabályokról. A cikk az (1) bekezdésben megállapítja az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogon alapuló főszabályt, a (2) bekezdésben az engedményezett követelés jogán alapuló két kivételt, a (3) bekezdésben pedig azt a lehetőséget, hogy az értékpapírosítás során az engedményező és az engedményes az engedményezett követelés jogát választhassák az engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogként. A (4) bekezdés állapítja meg az engedményesek közötti, abból eredő elsőbbségi összeütközésekre alkalmazandó szabályt, hogy az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot és az engedményezett követelés jogát alkalmazzák ugyanazon követelés két engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira.

A főszabály szerint a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira irányadó jog annak az országnak a joga, ahol az engedményező szokásos tartózkodási helye található a megvalósulás időpontjában.

A cikk (1) bekezdésének második albekezdése tárgyalja továbbá az úgynevezett *conflit mobile*-t, vagyis azt a ritka esetet, amikor az engedményező ugyanazon követelés két engedményezése között megváltoztatja szokásos tartózkodási helyét, mivel ilyen esetekben a rivális engedményezések eltérő nemzeti jogok hatálya alá tartozhatnak. A *conflit mobile*-ra vonatkozó szabály előírja, hogy az alkalmazandó jog az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog abban az időpontban, amikor a két engedményezés egyike először hatályossá válik harmadik felekkel szemben; más szóval abban az időpontban, amikor az egyik engedményes először teljesíti az ahhoz szükséges feltételeket, hogy az engedményezés harmadik felekkel szemben hatályossá váljon.

Ha – például szindikált hitel (szindikátusnak nevezett hitelezői csoport által egyetlen hitelfelvevőnek nagy projektek megvalósításához nyújtott hitel) esetén – a hitelezői csoporton belül mindegyik hitelező a követelés azonos hányadát tulajdonolja, az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog lesz irányadó az engedményezésnek az adott hitelező saját követelési hányada által harmadik felekre kifejtett hatásaira.

A cikk (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy egyes engedményezések harmadik felekre kifejtett hatásai – kivételesen – az engedményezett követelés jogának hatálya alá tartoznak. Az engedményezett követelés joga arra a jogra utal, amely az eredeti hitelező/engedményező és az adós közötti, a követelés alapját képező szerződést szabályozza. E kivétellel a javasolt rendelet olyan kollíziós szabályt állapít meg, amely igazodik az ilyen egyedi engedményezésekben részt vevő piaci szereplők igényeihez. A következő engedményezések harmadik felekre kifejtett hatásai tartoznak az engedményezett követelés jogának hatálya alá: i. hitelintézeti számlán jóváírt pénz engedményezése; valamint ii. pénzügyi eszközökből származó követelések engedményezése.

Az első kivételről: Ha a számlatulajdonos (például fogyasztó) pénzt helyez el egy hitelintézeti számlán (például bankszámlán), létrejön egy eredeti szerződés a számlatulajdonos (a hitelező) és a hitelintézet (az adós) között. A számlatulajdonos a hitelintézeti számlán jóváírt pénz kifizetésére vonatkozó követelés hitelezője egy hitelintézettel – az adóssal – szemben. Előfordulhat, hogy a számlatulajdonos hitelhez jutási biztosítékként engedményezni kívánja az e hitelintézeti számláján jóváírt pénzt egy másik hitelintézetre. Ilyen esetekben a követelés biztosítékként történő engedményezését követően tulajdonjogot szerző személy kilétét szabályozó jog nem a számlatulajdonos (az engedményező) szokásos tartózkodási helye szerinti jog lesz, hanem az engedményezett követelésre irányadó jog, vagyis az jog, amely a számlatulajdonos és az első hitelintézet közötti, a követelés alapját képező szerződést szabályozza. Harmadik felek, például az engedményező hitelezői és a rivális engedményesek számára nagyobb kiszámíthatóságot biztosít, ha a hitelintézeti számlán jóváírt pénz engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jog a pénzkövetelésre alkalmazandó jog. Ennek oka az az általános feltételezés, hogy a számlatulajdonos hitelintézeti számlán jóváírt pénzre vonatkozó követelését a hitelintézet helye szerinti ország joga szabályozza. Általában ezt a jogot választják a számlatulajdonos és a hitelintézet közötti számlaszerződésben.

Ami a második kivételt illeti: Célszerű, hogy a pénzügyi eszközökből származó követelések, például a származtatott ügyletek engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai az engedményezett követelésre irányadó jog, vagyis a pénzügyi eszközt, például származtatott ügyletet szabályozó jog hatálya alá tartozzanak. Pénzügyi eszközökből származó követelés lehet például a származtatott ügylet pozíciózárásának kiszámítása után esedékes összeg. A pénzügyi piacok stabilitásának és zavartalan működésének, valamint a piaci szereplők várakozásainak megóvása érdekében alapvetően fontos, hogy a pénzügyi eszközökből származó követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai inkább az engedményezett követelés joga, ne pedig az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog hatálya alá tarozzanak. A fentiek megóvása azért biztosított, mivel a követelés alapját képező pénzügyi eszközre, például származtatott ügyletre irányadó jogot a felek választják meg vagy pedig a pénzügyi piacokra alkalmazandó megkülönböztetésmentes szabályok szerint kerül meghatározásra.

A cikk harmadik bekezdése az értékpapírosításon alapuló követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogot tárgyalja. Az értékpapírosítás lehetővé teszi, hogy a „kezdeményezőnek” nevezett engedményező (például egy bank vagy egy

vállalat) úgy refinanszírozza egy sor követelését (például gépjármű-kölcsönzések, hitelkártya-kintlévőségek, jelzáloghitel részletfizetések), hogy egy „különleges célú gazdasági egységre” engedményezi azokat. A különleges célú gazdasági egység (engedményes) ezt követően hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat (például kötvényeket) bocsát ki a tőkepiacokon, amelyek a szóban forgó követelésekből származó bevételt tükrözik. Amikor az alapul szolgáló követelések alapján kifizetések történnek, a különleges célú gazdasági egység arra használja a hozzá beérkező bevételt, hogy az értékpapírok után kifizetéseket teljesítsen a befektetők számára. Az értékpapírosítás csökkentheti a finanszírozás költségét, mivel a különleges célú gazdasági egység úgy épül fel, hogy nem válhat fizetéseképtelenné. A társaságok számára az értékpapírosítás a bankhiteleknel alacsonyabb költséggel biztosíthatja a hitelhez jutást. A bankok számára az értékpapírosítás módot jelent eszközeik megfelelőbb felhasználására és mérlegük felszabadítására, hogy bővíthessék a gazdaságba irányuló hiteláramlást.

Jelenleg az értékpapírosításban részt vevő nagy engedményezők és engedményesek (például nagybankok) az engedményezett követelés jogát alkalmazzák az engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira. Ez azt jelenti, hogy az engedményesnek (a különleges célú gazdasági egységnek) teljesítenie kell az engedményezett követelésekre (vagyis az eredeti hitelező/engedményező és az adós közötti szerződésre) irányadó jogban meghatározott követelményeket annak biztosításához, hogy jogcímet szerezzen az engedményezett követelések felett. Ez csökkenti azoknak a szereplőknek a költségeit, amelyek úgy tudják strukturálni értékpapírosításaikat, hogy a csomagban szereplő valamennyi követelést egyetlen ország joga alá tartozó különleges célú gazdasági egység számára engedményezzék. A különleges célú gazdasági egységnek így csak egy ország jogában meghatározott követelményeket kell teljesítenie annak biztosításához, hogy jogcímet szerezzen az engedményezett követeléscsomag felett. Mivel a nagy szereplők gyakran hajtanak végre határon átnyúló, vagyis eltérő tagállamokban található kezdeményezők közreműködésével történő értékpapírosításokat, ezekben az esetekben terhesebb volna az engedményesnek, ha az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot alkalmaznák a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira, ugyanis meg kellene felelniük a különféle országok jogában – vagyis az egyes kezdeményezők helye szerinti országok jogában – rögzített követelményeknek.

Ezzel szemben a kisebb szereplőknek (például kisebb bankoknak vagy vállalatoknak) leggyakrabban az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot kell alkalmazniuk az értékpapírosítási követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtette hatásaira, mivel különböző országok joga irányadó a különleges célú gazdasági egységre engedményezendő csomagban szereplő követelésekre. Ilyen esetekben a kisebb engedményesek nem alkalmazhatnák az engedményezett követelés jogát az engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira, mivel nem tudnák teljesíteni a csomagban szereplő egyes követelésekre irányadó egyes jogok alapján az engedményezett követelés feletti jogcím megszerzéséhez szükséges követelményeket. Ehelyett egyszerűbb a kisebb engedményesek számára, ha csupán egyetlen jog, vagyis az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog követelményeit kell teljesíteniük.

Röviden szólva, az alkalmazandó jog megválasztásának biztosításával e cikk (3) bekezdésének az a célja, hogy ne befolyásolja a nagybankok jelenlegi gyakorlatát, miszerint az értékpapírosítás során az engedményezett követelés jogát alkalmazzák az engedményezések harmadik felekre kifejtett hatásaira, ha valamennyi engedményezett követelés ugyanazon ország joga alá tartozik, az engedményezők (kezdeményezők) azonban különböző tagállamokban találhatók. Ugyanakkor a (3) bekezdés lehetővé kívánja tenni a

kiseb bankok és vállalatok számára, hogy belépjenek az értékpapírosítási piacra vagy megerősítsék ottani helyzetüket azáltal, hogy különböző országok jogának hatálya alá tartozó nagyszámú követelés engedményesévé válhatnak.

A (3) bekezdés által kínált rugalmasság alapján az értékpapírosítási szereplők minden egyes értékpapírosítás esetén eldönthetik, hogy az engedményezett követelés jogát választják vagy továbbra is az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogon alapuló általános szabály hatálya alatt maradnak attól függően, hogy milyen az értékpapírosításuk szerkezete, különösen, hogy az engedményezett követelések egy vagy több különféle ország joga alá tartoznak-e, valamint hogy egy vagy több kezdeményező van-e, és azok egy vagy több különféle országban találhatók-e. E cikk (4) bekezdése állapítja meg az ugyanazon követelés engedményesei közötti elsőbbségi összeütközés feloldására szolgáló kollíziós szabályokat, ha a követelés engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai az egyik engedményezés esetében az engedményezett követelés joga, a másik engedményezés esetében pedig az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog hatálya alá tartoznak. Ez a helyzet abban az esetben fordul elő (általában véletlenül és nem meghatározott sorrendben), ha egy követelést először faktorálás, biztosítékkal történő fedezés vagy (első) értékpapírosítás során engedményeztek és nem választották meg az alkalmazandó jogot, később pedig egy (második) értékpapírosításkor a felek az engedményezett követelés jogát választották az engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogként. Az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti joga hatálya alá tartoznának minden olyan követelés engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai, amelyeket faktorálás, biztosítékkal történő fedezés vagy (első) értékpapírosítás során engedményeztek és nem választották meg az alkalmazandó jogot. Ezzel szemben az engedményezett követelés jogának hatálya alá tartoznának a követelések (második) értékpapírosításkor történő engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai, ha a felek az engedményezett követelés jogát választották. A javasolt rendelet egy objektív tényezőt ír elő annak eldöntésére, hogy melyik jogot kell alkalmazni az engedményesek közötti elsőbbségi összeütközés feloldására: a követelések azon engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogot kell alkalmazni, amely először vált érvényesíthetővé harmadik felekkel szemben az arra alkalmazandó jog alapján. Ez a szabály összhangban van az e cikk (1) bekezdése szerinti, a *conflit mobile*-ra vonatkozó szabállyal, továbbá e szabályhoz hasonlóan azon az időpontra alapul, amikor a követelések engedményezése először válik érvényesíthetővé harmadik felekkel szemben, mivel a javasolt rendelet a harmadik felekre kifejtett hatásokat érinti.

5. cikk: Az alkalmazandó jog hatálya

Ez a cikk harmonizálja azon kérdések nem kimerítő jegyzékét, amelyeket a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogot kijelölő nemzeti anyagi jognak kell szabályoznia. E cikk tehát leírja a követelések engedményezésének „harmadik felekre kifejtett hatásai” (vagy tulajdonjogi hatásai) fogalmát. Általában véve az alkalmazandó jog határozza meg, hogy ki szerzett jogcímet az engedményezett követelés felett. Az alkalmazandó jognak különösen az alábbi két fő kérdést kell szabályoznia annak eldöntése érdekében, hogy az adott személy jogcímet szerzett-e az engedményezett követelés felett:

i. a követelések engedményezésének harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetősége: vagyis az, hogy az engedményesnek milyen lépéseket kell tennie a követeléssel kapcsolatos jogának harmadik felek vonatkozásában történő érvényesítése érdekében – például az engedményezés regisztrálása egy közigazgatási szervnél vagy nyilvántartásban, vagy az adós írásbeli értesítése az engedményezésről; valamint

ii. elsőbbségi kérdések: vagyis annak meghatározása, hogy kinek a joga élvez elsőbbséget a rivális érdekelt felek közötti összeütközés esetén – például rivális engedményesek között, ha ugyanazt a követelést többször engedményezték, egy engedményes és egy másik jogosult között, például fizetéseképtelenségi ügyekben az engedményező hitelezője vagy az engedményes.

A „harmadik felek” fogalmát az adóstól eltérő harmadik felekként kell érteni, mivel a Róma I. rendelet 14. cikkének (2) bekezdése szerint az adóst érintő valamennyi kérdést az engedményezett követelés joga (vagyis az engedményezett követelés alapját képező eredeti szerződésre irányadó jog) szabályozza.

A jogok keletkezésének és a jogok átadásának módok eltérőek lehetnek a tagállamok jogrendszerei szerint. Tekintve, hogy a javasolt rendelet egyetemes jellegű, tehát bármely ország jogát kijelölheti a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogként, az a cél, hogy a javasolt rendelet a rivális érdekelt felek között esetlegesen előforduló sokféle elsőbbségi összeütközésre kiterjedjen. A javasolt rendelet nem csupán a követelések engedményezéséből eredő (például ugyanazon követelés két engedményese közötti) elsőbbségi összeütközésekre terjed ki, hanem a jogilag vagy funkcionálisan egyenértékű mechanizmusokból, különösen – egy szerződés átadására, és így az adott szerződésből eredő jogok (a követelés) és kötelezettségek átruházásra egyaránt felhasználható – szerződésátruházásból vagy -novációból származókra is. Ezért célszerű, hogy a javasolt rendelet által alkalmazandóként kijelölt jog ne csupán a rivális engedményesek közötti elsőbbségi összeütközéseket szabályozza, hanem az engedményes és egy olyan rivális érdekelt fél közötti elsőbbségi összeütközést is, aki szerződésátruházást vagy szerződésnovációt követően vált a követelés kedvezményezettjévé. Hangsúlyozni kell, hogy a javaslat nem jelöli ki a szerződések átruházására vagy a szerződések novációjára alkalmazandó jogot (például a származtatott ügyletek novációjára alkalmazandó jogot), hanem kizárólag az először engedményezett, majd szerződésátruházás vagy szerződésnováció révén ismét átruházott követeléssel (ugyanazzal a követeléssel vagy gazdaságilag egyenértékű követeléssel) kapcsolatos, esetleges elsőbbségi összeütközésekre alkalmazandó jogot. Ha a javasolt rendelet nem terjedne ki az engedményes és az adott szerződés átruházását vagy novációját követően a követelés kedvezményezettjévé vált személy közötti elsőbbségi összeütközésre, jogbizonytalanság alakulhatna ki, amikor az engedményes és az adott szerződés átruházását vagy novációját követően a követelés rivális kedvezményezettjévé vált személy egyaránt fizetésre szólítaná fel az adóst, és nem volnának olyan közös kollíziós szabályok, amelyeket alkalmazni lehetne az összeütközés feloldására.

6. cikk: *Imperatív rendelkezések* / 7. cikk: *Közrend*

Ezek a cikkek lehetővé teszik az eljáró bíróság országa szerinti jog alkalmazását a 4. cikkel alkalmazandó jogként kijelölt jog helyett. Az imperatív rendelkezések például arra a kötelezettségre utalhatnak, hogy a követelések engedményezését regisztrálni kell egy nyilvános nyilvántartásban.

8 – 12. cikk: *A kollíziós szabályok alkalmazásának általános kérdései*

Ezek a cikkek a kollíziós szabályok alkalmazásának általános kérdéseit tárgyalják, összhangban az alkalmazandó jogról szóló más uniós eszközökkel, különösen a Róma I. rendelettel.

10. cikk: *Kapcsolat más uniós jogi aktusok rendelkezéseivel*

E cikk célja a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó kollíziós szabályokat megállapító különös jogszabály konkrét ügyekben történő alkalmazásának megőrzése.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 81. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére³⁵,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az Unió célul tűzte ki a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség fenntartását és fejlesztését. E térség fokozatos kialakítása érdekében az Unió intézkedéseket fogad el a határokon átnyúló vonatkozású polgári ügyekben való igazságügyi együttműködésre vonatkozóan, a belső piac megfelelő működéséhez szükséges mértékben.
- (2) A Szerződés 81. cikke szerint ezek az intézkedések magukban foglalják a tagállamokban alkalmazandó kollíziós szabályok összeegyeztethetőségének biztosítására irányuló szabályokat.
- (3) A belső piac megfelelő működése – annak érdekében, hogy előreláthatóbbá váljon a jogviták kimenetele, valamint hogy javuljon az alkalmazandó joggal kapcsolatos biztonság és az ítéletek szabad mozgása – szükségessé teszi azt, hogy a tagállamokban hatályos kollíziós szabályok ugyanazt a nemzeti jogot határozzák meg alkalmazandó jogként, függetlenül attól, hogy melyik tagállamban található az a bíróság, amely előtt keresetet indítanak.
- (4) A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (Róma I.) nem tejed ki a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaival kapcsolatos kérdésekre. Az említett rendelet 27. cikkének (2) bekezdése azonban előírja, hogy a Bizottság jelentést terjesszen az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elé a követelések átruházásának vagy engedményezésének harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségéről, valamint az átruházott vagy

³⁵

HL C , , o.

engedményezett követelésnek egy másik személy jogával szembeni elsőbbségének kérdéséről, és adott esetben a jelentéshez csatolja a rendelet módosítására irányuló javaslatot és a bevezetendő rendelkezések hatásvizsgálatát.

- (5) 2015. február 18-án a Bizottság elfogadta a tőkepiaci unió kiépítéséről szóló zöld könyvet³⁶, amely kimondta, hogy az értékpapírosítás és a pénzügyi biztosítékok összeurópai piacának létrehozása, valamint egyéb tevékenységek, mint például a faktoring során további fontos szempont, hogy nagyobb jogbiztonságot kell teremteni a követelések határokon átnyúló átruházása és az ilyen átruházások prioritási sorrendjének esetében, különös tekintettel a fizetéseképtelenség esetére.
- (6) 2015. szeptember 30-án a Bizottság közleményt fogadott el a tőkepiaci unió megteremtésére irányuló cselekvési tervről³⁷. A tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési terv megállapította, hogy a hitelkövetelés-engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásainak eltérő nemzeti kezelése bonyolítja ezen eszközök határokon átnyúló biztosítékként történő felhasználását, és azt a következtetést vonta le, hogy ez a jogbizonytalanság megakasztja a gazdaságilag jelentős pénzügyi műveleteket, például az értékpapírosítást. A tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési terv kimondta, hogy a Bizottság egységes szabályokat fog javasolni annak érdekében, hogy jogi megalapozottsággal meg lehessen határozni, melyik ország nemzeti joga alkalmazandó a hitelkövetelés-engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira.
- (7) 2016. június 29-én a Bizottság jelentést fogadott el a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról szóló 2002/47/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdésének megfeleléséről³⁸, amely arra a kérdésre összpontosított, hogy ez az irányelv eredményesen és hatékonyan működik-e hitelkövetelések biztosítékként történő felhasználására előírt alaki követelményeket illetően. A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaival kapcsolatos egységes szabályokra irányuló javaslat lehetővé tenné annak jogi megalapozottsággal történő meghatározását, hogy melyik nemzeti jogot kell alkalmazni a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira, ami elősegítené nagyobb jogbiztonság megvalósítását a hitelkövetelések biztosítékként történő határon átnyúló felhasználása esetén.
- (8) 2016. szeptember 29-én a Bizottság jelentést fogadott el a követelések engedményezésének vagy átruházásának harmadik felekkel szembeni érvényesíthetőségéről, valamint az engedményezett vagy átruházott követelésnek harmadik fél jogával szembeni elsőbbsége kérdéséről. A jelentés megállapította, hogy az egységes kollíziós szabályok erősítenék a jogbiztonságot, és csökkentenék a gyakorlati problémákat és tagállami megközelítések jelenlegi eltéréseiből adódó jogi költségeket. E szabályok rendeznék az engedményezés harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségét, valamint az elsőbbség kérdését rivális engedményesek vagy az engedményesek és más jogosultak között.
- (9) E rendelet tárgyi hatályának és rendelkezéseinek összhangban kell lenniük a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (Róma II.)³⁹, a szerződéses kötelezettségekre

³⁶ COM(2015) 63 final.

³⁷ COM(2015) 468 final.

³⁸ COM(2016) 430 final.

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 864/2007/EK rendelete (2007. július 11.) a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról (Róma II.) (HL L 199., 2007.7.31., 40. o.).

alkalmazandó jogról szóló 593/2008/EK rendelettel (Róma I.)⁴⁰, valamint a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról (átdolgozás) szóló 1215/2012/EU rendelettel⁴¹, továbbá a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló (EU) 2015/848 rendelettel⁴². E rendelet értelmezése során amennyire lehet, el kell kerülni, hogy az említett eszközök között szabályozási hézagok keletkezzenek.

- (10) Ez a rendelet megvalósítja a tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési tervet. Megfelel továbbá a Róma I. rendelet 27. cikkének (2) bekezdésében megállapított azon követelménynek, hogy a Bizottságnak közzé kell tennie egy jelentést, és adott esetben a követelések engedményezésének harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségéről, valamint az engedményesnek egy másik személy jogával szembeni elsőbbségéről szóló javaslatot.
- (11) Jelenleg uniós szinten nem léteznek a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett (vagy tulajdonjogi) hatásaira irányadó kollíziós szabályok. E kollíziós szabályokat tagállami szinten határozzák meg, azok azonban következtelenek és gyakran nem világosak. A követelések határon átnyúló engedményezése során a nemzeti kollíziós szabályok következtelensége jogbizonytalansághoz vezet abban a tekintetben, hogy melyik jogot kell alkalmazni az engedményezések harmadik felekre kifejtett hatásaira. A jogbiztonság hiánya olyan jogi kockázatot teremt a követelések határon átnyúló engedményezéseiben, ami a belföldi engedményezések esetén nem létezik, ugyanis különböző nemzeti anyagi jogi szabályok alkalmazására kerülhet sor attól függően, hogy melyik tagállam bíróságai vagy hatóságai vizsgálják a követelések feletti jogcímmel kapcsolatos jogvitát.
- (12) Ha az engedményesek nincsenek tisztában a jogi kockázattal vagy úgy döntenek, hogy figyelmen kívül hagyják azt, nem várt pénzügyi veszteség érheti őket. A határon átnyúlóan engedményezett követelések feletti jogcím birtokosával kapcsolatos bizonytalanság dominóhatást fejthet ki, valamint elmélyítheti és elnyújthatja a pénzügyi válság hatását. Ha az engedményesek úgy döntenek, hogy konkrét jogi tanácsadás igénybevételével enyhítik a jogi kockázatot, magasabb tranzakciós költséget fognak viselni, amire belföldi engedményezések esetén nem volna szükség. Ha a jogi kockázat elriasztja az engedményeseket, akik úgy döntenek, hogy elkerülik azt, üzleti lehetőségeket mulaszthatnak el és csökkenhet a piaci integráció.
- (13) E rendelet célja, hogy jogbiztonságot nyújtson olyan közös kollíziós szabályok meghatározása révén, amelyek kijelölik, hogy melyik jogot kell alkalmazni a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira.
- (14) A követelés jogot biztosít a hitelezőnek egy pénzösszeg kifizetésére vagy egy kötelezettség teljesítésére az adós részéről. A követelés engedményezése lehetővé teszi, hogy a hitelező (engedményező) átruházza az adósság megfizetésének az adóssal szembeni követeléséhez való jogát egy másik személyre (engedményes). A hitelező és az adós, az engedményező és az engedményes, valamint az engedményes és az adós

⁴⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 593/2008/EK rendelete (2008. június 17.) a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról (Róma I.) (HL L 177., 2008.7.4., 6. o.).

⁴¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU rendelete (2012. december 12.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról (HL L 351., 2012.12.20., 1. o.).

⁴² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 rendelete (2015. május 20.) a fizetéseképtelenségi eljárásról (HL L 141., 2015.6.5., 19. o.).

közötti szerződéses jogviszonyt szabályozó jogot kijelölő kollíziós szabályokat a Róma I. rendelet állapítja meg⁴³.

- (15) Helyénvaló, hogy az e rendeletben meghatározott kollíziós szabályok legyenek irányadók a követelések engedményezésének tulajdonjogi hatásaira az engedményezésben részt vevő valamennyi fél között (vagyis az engedményező és az engedményes, valamint az engedményes és az adós között), továbbá harmadik felek (például az engedményező hitelezője) tekintetében.
- (16) Az e rendelet hatálya alá tartozó követelések a vevőkövetelések, a pénzügyi eszközök piacairól szóló 2014/65/EU irányelvben meghatározott pénzügyi eszközökből származó követelések⁴⁴, valamint a hitelintézeti számlán jóváírt pénz. A 2014/65/EU irányelvben meghatározott pénzügyi eszközök közé tartoznak azok az értékpapírok és származtatott termékek, amelyekkel a pénzügyi piacokon kereskednek. Míg az értékpapírok vagyoni eszközök, a származtatott termékek olyan szerződések, amelyek a szerződés feleinek jogaira (vagy követeléseire) és kötelezettségeire is kiterjednek.
- (17) Ez a rendelet a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozik. Nem terjed ki az olyan szerződések (így a származtatott ügyletek) átruházására, amelyekben jogok (vagy követelések) és kötelezettségek is szerepelnek, illetve a szóban forgó jogokra és kötelezettségekre kiterjedő novációs szerződésekre. Mivel e rendelet nem fedi le a szerződések átruházását vagy novációját, a pénzügyi eszközökkel való kereskedést, valamint ezen eszközök elszámolását és kiegyenlítését, ezeket továbbra is a Róma I. rendeletben meghatározott, szerződéses kötelezettségre alkalmazandó jog szabályozza. Ezt a jogot általában a szerződés felei választják meg vagy a pénzügyi piacokra alkalmazandó megkülönböztetésmentes szabályok jelölik ki.
- (18) Helyénvaló, hogy e rendelet ne érintse a pénzügyi biztosítékokról szóló irányelv⁴⁵, az elszámolások véglegességéről szóló irányelv⁴⁶, a felszámolási irányelv⁴⁷ és a kibocsátásforgalmi-jegyzékekre vonatkozó rendelet⁴⁸ által szabályozott kérdéseket.
- (19) E rendeletnek egyetemesnek kell lennie: az e rendelet által kijelölt jog akkor is alkalmazandó, ha e jog nem valamely tagállam joga.
- (20) A kiszámíthatóság alapvetően fontos azon harmadik felek számára, amelyek jogcímet kívánnak szerezni az engedményezett követelés felett. Az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti ország jogának a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira történő alkalmazása lehetővé teszi, hogy az érintett harmadik felek előzetesen könnyen megismerhessék a jogaikra irányadóvá váló nemzeti jogot. Tehát főszabályként az engedményező szokásos tartózkodási helye

⁴³ Különösen a 3., 4. és 14. cikk.

⁴⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

⁴⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/47/EK irányelve (2002. június 6.) a pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokról (HL L 168., 2002.6.27., 43. o.)

⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 98/26/EK irányelve (1998. május 19.) a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben az elszámolások véglegességéről (HL L 166., 1998.6.11., 45. o.).

⁴⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/24/EK irányelve (2001. április 4.) a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról (HL L 125., 2001.5.5., 15. o.).

⁴⁸ A Bizottság 389/2013/EU rendelete (2013. május 2.) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint a 280/2004/EK és a 406/2009/EK európai parlamenti és tanácsi határozat szerinti uniós kibocsátásiegység-forgalmi jegyzék létrehozásáról, továbbá a 920/2010/EU és az 1193/2011/EU bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 122., 2013.5.3., 1. o.).

szerinti jogot kell alkalmazni a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira. E szabály alkalmazandó különösen a faktorálás, a biztosítékkal történő fedezés és – ha a felek nem választották meg az engedményezett követelésre alkalmazandó jogot – az értékpapírosítás során történő követelés-engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira.

- (21) A követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandóként főszabályként választott jognak lehetővé kell tennie az alkalmazandó jog meghatározását, ha jövőbeni követeléseket engedményeznek, ami általános gyakorlat nagyszámú követelés engedményezése, például faktorálás esetén. Az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog alkalmazása lehetővé teszi a jövőbeni követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jog meghatározását.
- (22) Ha az engedményező fizetéseképtelenné válik, a csődvagyon meghatározásakor gyakran szükségessé válik annak meghatározása, hogy ki rendelkezik jogcímmel az engedményezett követelés felett. Ezért kívánatos, hogy az rendeletben szereplő kollíziós szabályok koherensek legyenek a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló (EU) 2015/848 rendeletbe foglalt szabályokkal. A koherenciát úgy kell megvalósítani, hogy főszabályként az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot alkalmazzák a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira, mivel az engedményező szokásos tartózkodási helyének kapcsoló elvként való használata egybeesik az adós fő érdekeltségeinek központjával, amit a fizetéseképtelenségi eljárások céljából használnak kapcsoló elvként.
- (23) A nemzetközi kereskedelemben a követelések engedményezéséről szóló 2001. évi ENSZ egyezmény úgy rendelkezik, hogy az engedményes engedményezett követelés feletti jogának a rivális érdekelt felek jogával szembeni elsőbbségét az engedményező tartózkodási helye szerinti állam joga szabályozza. Az e rendeletbe foglalt uniós kollíziós szabályok és az Egyezmény által nemzetközi szinten előnyben részesített megoldás egymással való összhangja várhatóan meg fogja könnyíteni a nemzetközi jogviták megoldását.
- (24) Ha az engedményező ugyanazon követelés több engedményezése között megváltoztatja a szokásos tartózkodási helyét, annak a jognak kell az alkalmazandó jognak lennie, amely az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog abban az időpontban, amikor az engedményesek egyike először teszi érvényesíthetővé az engedményezését harmadik felekkel szemben azáltal, hogy teljesíti az engedményező abban az időben szokásos tartózkodási helye alapján alkalmazandó jog szerinti követelményeket.
- (25) A piaci gyakorlatnak és a piaci szereplők szükségleteinek megfelelően célszerű, hogy kivételesen az engedményezett követelés joga, vagyis a hitelező és az adós közötti, a követelés alapját képező eredeti szerződést szabályozó jog legyen az egyes követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira irányadó jog.
- (26) Az engedményezett követelés jogának kell szabályoznia a hitelintézeti számlán jóváírt pénz számlatulajdonos általi engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait, ha a számlatulajdonos a hitelező/engedményező, a hitelintézet pedig az adós. Nagyobb kiszámíthatóságot biztosít harmadik felek, például az engedményező hitelezői és a rivális engedményesek számára, ha az engedményezett követelés joga ezen engedményezések harmadik felekre kifejtett hatásaira is alkalmazandó, mivel az általános feltételezés szerint a hitelintézet helye szerinti ország joga szabályozza a számlatulajdonos hitelintézeti számlán jóváírt pénzre vonatkozó követelését (nem

pedig a számlatulajdonos/engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog). Általában ezt a jogot választják a számlatulajdonos és a hitelintézet közötti számlaszerződésben.

- (27) Célszerű, hogy a pénzügyi eszközökből származó követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai szintén az engedményezett követelésre irányadó jog, vagyis a követelés alapját jelentő szerződést (például származtatott ügyletet) szabályozó jog hatálya alá tartozzanak. A pénzügyi piacok stabilitásának és zavartalan működésének megóvása érdekében alapvetően fontos, hogy a pénzügyi eszközökből származó követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai az engedményezett követelés joga, ne pedig az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog hatálya alá tarozzanak. A fentiek megóvása azért biztosított, mivel a követelés alapját képező pénzügyi eszközre irányadó jog a szerződés felei által megválasztott jog vagy a pénzügyi piacokra alkalmazandó megkülönböztetésmentes szabályok szerint meghatározott jog.
- (28) Rugalmasságot kell biztosítani az értékpapírosítás keretében történő követelés-engedményezések harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jog meghatározása során az értékpapírosítást végző összes szereplő igényeinek kielégítése, valamint a határon átnyúló értékpapírosítási piac kisebb szereplőkre való kiterjesztésének megkönnyítése érdekében. Jóllehet főszabály szerint az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jogot kell alkalmazni az értékpapírosítás keretében történő követelés-engedményezések harmadik felekre kifejtett hatásaira, az engedményező (kezdeményező) és az engedményes (különleges célú gazdasági egység) részére lehetővé kell tenni, hogy az engedményezett követelés jogát válasszák a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogként. Az engedményező és az engedményes számára lehetővé kell tenni annak eldöntését, hogy az értékpapírosítás keretében történő követelés-engedményezések harmadik felekre kifejtett hatásai továbbra is az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti főszabály hatálya alatt maradnak-e, vagy az ügylet szerkezetétől és jellemzőitől, például a kezdeményezők számától és helyétől, valamint az engedményezett követelésre irányadó jogok számától függően az engedményezett követelés jogát választják.
- (29) Ugyanazon követelés engedményesei közötti elsőbbségi összeütközés merülhet fel, ha a követelés engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai az egyik engedményezés esetében az engedményező szokásos tartózkodási helye szerinti jog, a másik engedményezés esetében pedig az engedményezett követelés jogának hatálya alá tartoznak. Ilyen esetekben célszerű, hogy az engedményezésre alkalmazandó jog alapján harmadik felekkel szemben először érvényesíthetővé vált követelés-engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jog legyen az elsőbbségi összeütközés feloldására alkalmazandó jog.
- (30) A követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandóként e rendeletben meghatározott nemzeti jog hatályának egységesnek kell lennie. Az alkalmazandóként meghatározott nemzeti jognak különösen az alábbiakat kell szabályoznia: i. az engedményezés harmadik felekkel szembeni érvényesíthetősége, vagyis az engedményezett követelés feletti jogcím megszerzése érdekében az engedményes által megteendő lépések (például az engedményezés regisztrálása egy közigazgatási szervnél vagy nyilvános nyilvántartásban, vagy az adós írásbeli értesítése az engedményezésről); valamint ii. az elsőbbségi kérdések, vagyis a követelés felett jogcímmel rendelkező több érdekelt fél közötti konfliktusok (például

két engedményes között, ha ugyanazt a követelést kétszer engedményeztek, vagy az engedményes és az engedményező hitelezője között).

- (31) Tekintettel e rendelet egyetemes jellegére, különböző jogi hagyományokkal rendelkező országok joga jelölhető ki alkalmazandó jogként. Amennyiben egy követelés engedményezését követően a követelés alapját képező szerződés átruházásra kerül, helyénvaló, hogy az e rendeletben a követelés engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandóként meghatározott jog legyen irányadó az elsőbbségi összeütközésre is a követelés engedményese, valamint ugyanazon követelésnek a követelés alapját képező szerződés átruházása utáni új kedvezményezettje között. Ugyanezen okból kifolyólag, ha a szerződés átruházásával funkcionálisan egyenértékű novációt alkalmaztak, helyénvaló, hogy az e rendeletben a követelés engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandóként meghatározott jog legyen irányadó az elsőbbségi összeütközésre is a követelés engedményese, valamint a követelés alapját képező szerződés novációja utáni, funkcionálisan egyenértékű követelés új kedvezményezettje között.
- (32) Közérdeken alapuló megfontolások indokoltá teszik a tagállami bíróságok azon – megszorítóan értelmezendő – lehetőségét, hogy kivételes körülmények között a közrend és az imperatív rendelkezések alapján kivételeket alkalmazzanak.
- (33) A tagállamok által vállalt nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartása azt jelenti, hogy e rendelet nem sértheti azokat a nemzetközi egyezményeket, amelyekben egy vagy több tagállam e rendelet elfogadásakor részes. A szabályokhoz történő könnyebb hozzáférés céljából a Bizottság a tagállamok által közölt információk alapján közzé kell, hogy tegye az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* a vonatkozó egyezmények jegyzékét.
- (34) E rendelet tiszteletben tartja az alapvető jogokat, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket. Ez a rendelet különösen törekszik a tulajdonhoz való jogról, illetve a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogról szóló 17. és 47. cikk alkalmazásának az előmozdítására.
- (35) Mivel e rendelet célkitűzéseit a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani és azok e rendelet terjedelme és hatása miatt az Unió szintjén jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. A követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira vonatkozó kollíziós szabályok kívánt egységessége kizárólag rendelet útján érhető el, mivel egyedül a rendelet biztosítja a szabályok következetes nemzeti szintű értelmezését és alkalmazását. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl a cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (36) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 3. cikkével és 4a. cikkének (1) bekezdésével összhangban az [Egyesült Királyság] [és] [Írország] [bejelentették, hogy részt kívánnak venni ennek a rendeletnek az elfogadásában és alkalmazásában] [nem vesznek részt ennek a rendeletnek az elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó].
- (37) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a rendelet elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Hatály

(1) Ezt a rendeletet a polgári és kereskedelmi ügyek területén a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira kell alkalmazni olyan esetekben, amelyek több állam jogához kapcsolódnak.

E rendelet nem alkalmazható különösen az adó-, vám- és közigazgatási ügyekre.

(2) E rendeletet hatálya nem terjed ki a következőkre:

- a) a családi kapcsolatokból és az ilyen kapcsolatokra alkalmazandó jog szerint hasonló joghatásúnak tekintett kapcsolatokból – beleértve a tartási kötelezettséget is – eredő követelések engedményezése;
- b) a házassági vagyonjogból eredő és az ilyen kapcsolatokra alkalmazandó jog szerint a házasságéval hasonló joghatásúnak tekintett kapcsolatokra alkalmazandó vagyoni jogszabályokból, továbbá a végrendeletből és öröklésből eredő követelések engedményezése;
- c) váltók, csekkek és saját váltók, valamint egyéb átruházható értékpapírokból eredő követelések engedményezése, amennyiben az ilyen egyéb átruházható értékpapírok alapján létrejövő kötelezettségek azok átruházható jellegéből származnak;
- d) a társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdésekből – például a társaságok és más jogi személyek vagy jogi személyiség nélküli szervezetek bejegyzés útján vagy más módon történő létrehozása, jogképessége, belső szervezete és működése vagy megszűnése, valamint a társaság, illetve szervezet tagjainak és tisztviselőinek személyes felelőssége a társaság vagy a szervezet kötelezettségeiért – eredő követelések engedményezése;
- e) célvagyon („trust”) alapításából, és az alapítók, vagyonkezelők („trustee”) és kedvezményezettek közötti jogviszonyból eredő követelések engedményezése;
- f) a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Szolvencia II.)⁴⁹ 2. cikkének (1) és (3) bekezdésében említett vállalkozásoktól eltérő szervezetek tevékenységéből eredő életbiztosítási szerződésekből – amelyek célja, hogy egy vállalkozáshoz, vállalkozáscsoporthoz, szakmai szervezethez vagy azok csoportjához tartozó munkavállaló vagy önálló vállalkozó halálesete, tevékenységének

⁴⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/138/EK irányelve (2009. november 25.) a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II), (HL L 335., 2009.12.17., 1. o.).

megszűnése, munkából eredő betegsége vagy balesete esetén juttatást nyújtson – eredő követelések engedményezése.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

- a) „engedményező”: az a személy, aki/amely átruházza valamely adósság megfizetésének adóssal szembeni követeléséhez való jogát egy másik személyre;
- b) „engedményes”: az a személy, aki/amely megszerzi valamely adósság megfizetésének adóssal szembeni követeléséhez való jogát egy másik személytől;
- c) „engedményezés”: valamely adósság megfizetésének adóssal szembeni követeléséhez való jog önkéntes átruházása. Magában foglalja a követelések valódi átruházását, a követelések biztosítéki célú átruházását, illetve elzálogosítását vagy más, biztosítéki joggal való megterhelését;
- d) „követelés”: bármely jellegű – akár pénzbeli, akár nem pénzbeli, akár szerződéses kötelezettségből, akár szerződésen kívüli kötelmi viszonyból származó – adósság megfizetésének követeléséhez való jog;
- e) „harmadik felekre kifejtett hatások”: tulajdonjogi hatások, vagyis az engedményes joga, hogy érvényesítse a rá engedményezett követelés feletti jogcímét más engedményesekkel vagy ugyanazon vagy funkcionálisan egyenértékű követelés kedvezményezettjeivel, az engedményező hitelezőivel és más harmadik felekkel szemben;
- f) „szokásos tartózkodási hely”: a társaságok és a jogi személyiséggel rendelkező vagy jogi személyiség nélküli más szervezetek szokásos tartózkodási helye a központi ügyvezetés helye; az üzleti tevékenysége körében eljáró természetes személy szokásos tartózkodási helye az üzleti tevékenysége fő helye;
- g) „hitelintézet”: az 575/2013/EU rendelet⁵⁰ 4. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott vállalkozás, beleértve az olyan hitelintézeteknek az említett rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 17. pontja szerinti fióktelepét, amelyek az Unión belül vagy – a 2013/36/EU irányelv⁵¹ 47. cikkének megfelelően – az Unión kívül rendelkeznek központi irodával, ha e fióktelepek az Unión belül találhatók.
- h) „pénz”: valamely hitelintézeti számlán bármely pénznemben jóváírt pénz;
- i) „pénzügyi eszköz”: a 2014/65/EU irányelv⁵² I. mellékletének C. szakaszában meghatározott eszközök;

⁵⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 176., 2013.6.27., 1. o.).

⁵¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 176., 2013.6.27., 338. o.).

⁵² Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

II. FEJEZET

EGYSÉGES SZABÁLYOK

3. cikk

Egyetemes alkalmazás

Az e rendelet által meghatározott jogot arra való tekintet nélkül alkalmazni kell, hogy az valamely tagállam joga-e vagy sem.

4. cikk

Alkalmazandó jog

(1) E cikk eltérő rendelkezése hiányában a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait azon ország jogának kell szabályoznia, amelyben az engedményező szokásos tartózkodási helye található az engedményezés időpontjában.

Ha az engedményező ugyanazon követelés különböző engedményeseknek történő két engedményezése között megváltoztatja a szokásos tartózkodási helyét, az egyik engedményes jogának a másik engedményes jogával szembeni elsőbbségét az engedményező azon időpontbeli szokásos tartózkodási helye szerinti jognak kell szabályoznia, amikor arra az engedményezésre sor került, amely az első albekezdés alapján alkalmazandóként kijelölt jog szerint elsőként vált érvényesíthetővé harmadik felekkel szemben.

(2) Az alábbiak engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait az engedményezett követelésre alkalmazandó jog szabályozza:

- a) hitelintézeti számlán jóváírt pénz;
- b) pénzügyi eszközökből származó követelések.

(3) Az engedményező és az engedményes választhatják az engedményezett követelésre alkalmazandó jogot a követelések értékpapírosítás céljából történő engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jogként.

Az engedményezési szerződésben vagy külön megállapodásban kifejezetten meg kell tenni a jogválasztást. A jogválasztást tartalmazó aktus tartalmi és formai érvényességére a választott jog az irányadó.

(4) Ugyanazon követelés engedményesei között, ha az egyik engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira annak az országnak a joga irányadó, amelyben az engedményező szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, a másik engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira pedig az engedményezett követelés joga az irányadó, a felmerülő elsőbbségi összeütközésre azon engedményezés harmadik felekre kifejtett hatásaira alkalmazandó jognak kell irányadónak lennie, amely először vált érvényesíthetővé harmadik felekkel szemben az engedményezésre alkalmazandó jog alapján.

5. cikk

Az alkalmazandó jog hatálya

A követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásaira e rendelet alapján alkalmazandó jog különösen az alábbiakra nézve irányadó:

- a) az engedményezésnek az adóstól eltérő harmadik felekkel szembeni érvényesíthetőségére vonatkozó követelmények, például regisztráció vagy közzétételi alakítások;
- b) az engedményes jogainak elsőbbsége ugyanazon követelés másik engedményesének jogaival szemben;
- c) az engedményes jogainak elsőbbsége az engedményező hitelezőinek jogaival szemben;
- d) az engedményes jogainak elsőbbsége az ugyanazon követelés tekintetében történő szerződésátruházás kedvezményezettjének jogaival szemben;
- e) az engedményes jogainak elsőbbsége egyenértékű követelés tekintetében az adóssal szemben történő szerződésnováció kedvezményezettjének jogaival szemben.

6. cikk

Imperatív rendelkezések

(1) E rendelet nem korlátozhatja az eljáró bíróság államának joga által előírt imperatív rendelkezések alkalmazását.

(2) Az imperatív rendelkezések olyan rendelkezések, amelyek betartását minden tagállam a közérdek – mint például ezen állam politikai, társadalmi vagy gazdasági rendjének megőrzése – szempontjából döntő fontosságúnak ítéli, és megköveteli a hatálya alá eső valamennyi tényállásra történő alkalmazását, függetlenül attól, hogy e rendelet alapján a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásait illetően mely jog alkalmazandó.

III. FEJEZET

EGYÉB RENDELKEZÉSEK

7. cikk

Közrend („ordre public”)

Az e rendelet által meghatározott bármely ország joga valamely rendelkezésének alkalmazása csak akkor tagadható meg, ha az alkalmazás nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen az eljáró bíróság országának közrendjével („ordre public”).

8. cikk

A vissza- és továbbutalás kizárása

E rendelet által meghatározott állam jogának alkalmazása alatt az adott államban hatályban lévő jogszabályok alkalmazását kell érteni, a nemzetközi magánjogi jogszabályok kizárásával.

9. cikk

Az egynél több jogrendszerrel rendelkező államok

(1) Ha egy állam több olyan területi egységből áll, amelyek mindegyike saját jogszabályokkal rendelkezik a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai vonatkozásában, akkor az e rendelet szerint alkalmazandó jog meghatározása céljából mindegyik területi egységet államnak kell tekinteni.

(2) Az a tagállam, amely több olyan területi egységből áll, amelyek mindegyike saját jogszabályokkal rendelkezik a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai tekintetében, nem köteles e rendeletet alkalmazni a kizárólag e területi egységek jogai között fennálló kollízió esetén.

10. cikk

Kapcsolat más uniós jogi aktusok rendelkezéseivel

E rendelet nem érinti az olyan uniós jogi rendelkezések alkalmazását, amelyek egy adott kérdéssel kapcsolatban a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai tekintetében irányadó kollíziós szabályokat írnak elő.

11. cikk

Kapcsolat a meglevő nemzetközi egyezményekkel

(1) E rendelet nem érinti az olyan nemzetközi egyezmények alkalmazását, amelyekben e rendelet elfogadásának időpontjában egy vagy több tagállam részes, és amelyek a követelések engedményezésének harmadik felekre kifejtett hatásai vonatkozásában kollíziós szabályokat állapítanak meg.

(2) Az e rendeletben szabályozott kérdések vonatkozásában azonban e rendelet – mint tagállamok közötti rendelet – elsőbbséget élvez a kizárólag két vagy több tagállam között megkötött egyezményekkel szemben.

12. cikk

Az egyezmények jegyzéke

(1) A tagállamok [az alkalmazás kezdő időpontja]-ig közlik a Bizottsággal a 11. cikk (1) bekezdésben említett egyezmények jegyzékét. Amennyiben a tagállamok ezen időpontot követően felmondják ezen egyezmények valamelyikét, erről értesítik a Bizottságot.

(2) A Bizottság az (1) bekezdésben említett értesítés kézhezvételét követő hat hónapon belül közzéteszi az Európai Unió Hivatalos Lapjában

- a) az (1) bekezdésben említett egyezmények jegyzékét;
- b) az (1) bekezdésben említett egyezmények felmondását.

13. cikk

Felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezés

A Bizottság [5 évvel az alkalmazás kezdő időpontját követő időpont]-ig jelentést nyújt be e rendelet alkalmazásáról az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak. Adott esetben ezt a jelentést a rendelet módosítására irányuló javaslatok kísérik.

14. cikk

Az alkalmazás kezdetének időpontja

(1) E rendelet a [az alkalmazás kezdő időpontja]-án/-én, vagy azt követően megkötött követelés-engedményezésekre alkalmazandó.

(2) Az e rendelet szerint alkalmazandó jog határozza meg, hogy egy harmadik felet valamely, e rendelet alkalmazásának kezdő időpontját követően engedményezett követelés tekintetében megillető jogok elsőbbséget élveznek-e egy másik harmadik fél e rendelet alkalmazandóvá válását megelőzően megszerzett jogaival szemben.

15. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet [a hatálybalépéstől számított 18 hónap]-tól/-től kell alkalmazni.

Ez a rendelet a Szerződéseknek megfelelően teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök